

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine

Суд Босне и Херцеговине

Predmet broj: S1 1 K 024608 24 Krž 7

Datum objavljivanja: 19.4.2024. godine

Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Redžib Begić, predsjednik vijeća
sudija Hilmo Vučinić, član
sudija Staniša Gluhajić, član

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

**IBRAHIMA PURIĆA, IBRAHIMA TARAHIJE, NIJAZA SIVRE, RUŠITA NURKOVIĆA,
ALMIRA SARAJLIĆA, SADIKA OMANOVIĆA, ŠAĆIRA OMANOVIĆA I KASIMA
KAVAZOVIĆA**

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Ivan Matešić

Branilac optuženog Ibrahima Purića: advokat Enver Baždar

Branilac optuženog Ibrahima Tarahije: advokat Jasmin Alikadić

Braniteljica optuženog Nijaza Sivre: advokat Lejla Čović

Branilac optuženog Rušita Nurkovića: advokat Bajro Avdić

Branilac optuženog Almira Sarajlića: advokat Nermin Vila

Branilac optuženog Sadika Omanovića: advokat Kerim Čelik

Braniteljica optuženog Šaćira Omanovića: advokat Lejla Terzimehić

Braniteljica optuženog Kasima Kavazovića: advokat Sabina Mehić

Branilac optuženog Mladena Čovčića: advokat Mirza Kovač

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću sastavljenom od sudije Redžiba Begića, kao predsjednika vijeća, te sudija Hilme Vučinića i Staniše Gluhajića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravne savjetnice Dženane Deljić Blagojević, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Ibrahima Purića i dr., zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav 1. tačka a) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine i krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačke a), b), c) i f) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, sve u vezi s članovima 21, 29. i 180. stav 1. i 2. istog Zakona, odlučujući po žalbi Tužilaštva BiH i branioca optuženog Almira Sarajlića, advokata Nermina Vile, izjavljenoj protiv presude Suda BiH broj: S1 1 K 024608 24 Kri od 19.9.2023. godine, nakon održane javne sjednice u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH Ivana Matešića, te optuženih optuženog Ibrahima Purića i njegovog branioca, advokata Envera Baždara, optuženog Ibrahima Tarahije i njegovog branioca, advokata Jasmina Alikadića, optuženog Nijaza Sivre i njegove braniteljice, advokata Lejle Čović, optuženog Rušita Nurkovića i njegovog branioca, advokata Bajre Avdića, optuženog Almira Sarajlića i njegovog branioca, advokata Nermina Vile, optuženog Sadika Omanovića i njegovog branioca, advokata Kerima Čelika, optuženog Šaćira Omanovića i njegove braniteljice, advokata Lejle Terzimehić, te optuženog Kasima Kavazovića i njegove braniteljice, Sabine Mehić, dana 19.4.2024.godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

- I. **Žalba Tužilaštva BiH** izjavljena protiv oslobađajućeg dijela prvostepene presude Suda BiH broj: S1 1 K 024608 24 Kri od 19.9.2023. godine se **ODBIJA KAO NEOSNOVANA** i prvostepena presuda se potvrđuje u oslobađajućem dijelu.

- II. Nasuprot tome, a na osnovu člana 314. stav 1. ZKPBiH, **žalba branioca optuženog Almira Sarajlića SE DJELOMIČNO UVAŽAVA**, te se osuđujući dio prvostepene presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 1 K 024608 24 Kri od 19.9.2023. godine **PREINAČAVA U DIJELU ODLUKE O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI**

na način da se optuženi Almir Sarajlić za krivično djelo za koje je prvostepenom presudom oglašen krivim,

O S U Ā U J E

Na kaznu zatvora u trajanju od 15 (petnaest) godina

Optuženom se u izrečenu kaznu zatvora uračunava vrijeme lišenja slobode, od 08.11.2018. godine do 09.11.2018. godine, te vrijeme koje je proveo u pritvoru od 23.11.2018. godine do 25.04.2019. godine, kao i pritvor od 21.10.2023.godine i dalje

U preostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmjenjena.

I. O B R A Z L O Ź E N J E

1. Prvostepenom presudom broj: S1 1 K 024608 24 Kri od 19.9.2023. godine optuženi Almir Sarajlić je oglašen krivim da je počinio krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZSFRJ), pa ga je Sud, za navedeno krivično djelo, na osnovu člana 285. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKPBiH), uz primjenu članova 33, 38. i 41. KZSFRJ osudio na kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina. Optuženom je u izrečenu kaznu, u skladu sa članom 50. KZ SFRJ, uračunato vrijeme lišenja slobode, od 8.11.2018. godine do 9.11.2018. godine, te vrijeme koje je proveo u pritvoru počev od 23.11.2018. godine zaključno sa danom 25.4.2019. godine.
2. Istom presudom, a na osnovu odredbe člana 284. tačka c) ZKPBiH optuženi Ibrahim Purić, Ibrahim Tarahija, Nijaz Sivro, Rušit Nurković, Sadik Omanović, Šaćir Omanović i Kasim Kavazović su oslobođeni optužbe da su počinili, i to optuženi Sadik Omanović, Šaćir Omanović i Kasim Kavazović krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav 1. tačka a) KZBiH, u vezi sa članovima 29. i 180. stav 1. istog Zakona,

optuženi Ibrahim Tarahija i Rušit Nurković krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav 1. tačka a) KZBiH, u vezi sa članovima 21, 29. i 180. stav 1. istog Zakona, optuženi Nijaz Sivro krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav 1. tačka a) KZBiH, u vezi sa članom 180. stav 1. istog Zakona, te optuženi Ibrahim Purić krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačke a), b), c) i f) KZBiH i krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav 1. tačka a) KZBiH, a sve u vezi sa članom 180. stav 2. istog Zakona. Na osnovu odredbi člana 188. stav 4. ZKPBiH optuženi Almir Sarajlić je oslobođen dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, dok su optuženi Ibrahim Purić, Ibrahim Tarahija, Nijaz Sivro, Rušit Nurković, Sadik Omanović, Šaćir Omanović i Kasim Kavazović oslobođeni dužnosti naknade troškova krivičnog postupka na osnovu člana 189. stav 1. istog Zakona.

3. Također, na osnovu odredbi člana 198. stavova 2. i 3. ZKPBiH, oštećeni Ivica Alilović, Lucija Drmić, Rahmana Okugić, Marin Martinović i Štefica Gudelj su sa imovinskopравnim zahtjevom upućeni na parnicu.
4. Protiv prvostepene presude, u oslobađajućem dijelu, žalbu je podnijelo Tužilaštvo BiH, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i bitne povrede odredaba krivičnog postupka, predlažući da se žalba uvaži, rješenjem ukine prvostepena presuda u oslobađajućem dijelu i odredi održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja.
5. Žalbu je podnio i branilac optuženog Sarajlića, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke o sankciji, predlažući da se pobijana presuda preinači u odnosu na optuženog Sarajlića i donese oslobađajuća presuda, ili da se u odnosu na njega pobijana presuda ukine i odredi održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja.
6. Na izjavljenu žalbu Tužilaštva BiH, odgovore su dostavili branioci optuženih, dok je na podnesenu žalbu odbrane optuženog Sarajlića odgovor dostavilo Tužilaštvo BiH. U odgovorima na žalbu se osporavaju navodi žalbe Tužilaštva BiH, kao i žalbe odbrane

optuženog Sarajlića i predlaže se da se žalba Tužilaštva BiH odbije kao neosnovana i potvrdi oslobađajući dio prvostepene presude, kao i da se žalba odbrane optuženog Sarajlića odbije u cjelosti i potvrdi osuđujući dio presude.

7. Apelaciono vijeće (Vijeće) je održalo javnu sjednicu u predmetu 19.4.2024. godine, na kojoj je tužilac Tužilaštva BiH izjavio da ostaje u cjelosti kod navoda iz pismeno podnesene žalbe, kao također i branilac optuženog Sarajlića da ostaje kod navoda podnesene žalbe u korist optuženog Sarajlića. Branioci optuženih su izjavili da ostaju kod pismenih navoda iz odgovora na žalbu, a optuženi su podržali navode branilaca.

II. OPŠTA RAZMATRANJA

8. Prije obrazloženja za svaki istaknuti žalbeni prigovor, vijeće Apelacionog odjeljenja napominje da je obaveza podnosioca žalbe da u skladu sa odredbom iz člana 295. stav (1) tačke b) i c) ZKP BiH, u žalbi navede kako pravni osnov za pobijanje presude, tako i obrazloženje kojim potkrepljuje osnovanost istaknutog prigovora.
9. Budući da vijeće Apelacionog odjeljenja na osnovu odredbe člana 306. ZKP BiH presudu ispituje samo u granicama žalbenih navoda, obaveza je podnosioca žalbe da žalbu sastavi tako da ista može poslužiti kao osnova za ispitivanje presude. U tom smislu, podnosilac žalbe mora konkretizovati žalbene osnove iz kojih pobija presudu, precizirati koji dio presude, dokaz ili postupak suda osporava, te navesti jasno i argumentovano obrazloženje kojim će potkrijepiti istaknuti prigovor.
10. Samo paušalno označavanje žalbenih osnova, jednako kao i ukazivanje na navodne nepravilnosti u toku prvostepenog postupka bez preciziranja na koji žalbeni osnov se podnosilac žalbe poziva, nije valjana osnova za ispitivanje prvostepene presude, zbog čega će vijeće Apelacionog odjeljenja neobrazložene i nejasne žalbene prigovore *prima facie* odbiti kao neosnovane.

III. ŽALBENI OSNOVI U SKLADU SA ČLANOM 297. ZKP BIH (BITNE POVREDE ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA)

A. STANDARDI

11. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka, kao žalbeni osnov, definisane su članom 297. ZKP BiH, te su taksativno nabrojane u tačkama od a) do k) stava 1. ovog člana.
12. S obzirom na težinu i značaj počinjenih povreda postupka, ZKP BiH pravi razliku između onih povreda koje, ako se utvrdi da postoje, stvaraju neoborivu prepostavku da su negativno uticale na valjanost izrečene presude (apsolutno bitne povrede) i povreda kod kojih se, u svakom konkretnom slučaju, ostavlja na ocjenu sudu da li je ustanovljena povreda postupka imala ili mogla imati negativan uticaj na valjanost presude (relativno bitne povrede).
13. Za razliku od apsolutnih, relativno bitne povrede nisu taksativno pobrojane u zakonu već postoje ako Sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude (član 297. stav 2. ZKP BiH).
14. Ukoliko bi vijeće našlo da postoji neka od bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, obavezno je da, u skladu sa odredbom iz člana 315. stav 1. tačka a) ZKP BiH, ukine prvostepenu presudu, osim u slučajevima iz člana 314. stav 1. ZKP BiH.

B. ŽALBA TUŽILAŠTVA BIH

15. Tužilaštvo BiH je protiv prvostepene presude, podnijelo žalbu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka član 297. stav 1. tačka k) i stav 2. ZKPBIH i zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja iz člana 299. ZKPBIH.

1. BITNE POVREDE ODREDAVA KRIVIČNOG POSTUPKA – ČLAN 297. ZKPBIH

(a) Žalbeni navodi koji se odnose na optužene Sadika Omanovića, Šaćira Omanovića i Kasim Kavazovića

16. Tužilaštvo BiH podnosi žalbu na dio presude kojom su optuženi Sadik Omanović, Šaćir Omanović i Kasim Kavazović oslobođeni od optužbe. Ovaj dio prvostepene presude tužilac pobija navodeći da je prvostepeni sud u potpunosti zanemario značajne dokaze i nije dao ocjenu svakog dokaza pojedinačno i u vezi sa drugim dokazima, čime nije pravilno primjenjena odredba člana 281. stav 2. ZKPBiH u odnosu na optužene. Ovo se posebno odnosi na osobne karakteristike optuženih kao i na njihovu svijest prema djelu. Prvostepeni sud je propustio da cijeni dokaze o događaju kada je njihov dobar prijatelj i saborac Raško Haskić teško ranjen pred njihovim očima i to iz pravca Šafradina od strane HVO snaga, pa takav događaj može biti naročito okidač da se u njima formira želja za osvetom. Dokaz o njihovom prijateljskom odnosu proizilazi iz T82, koji je prvostepeno vijeće zanemarilo.

17. S tim u vezi je i činjenica da su optuženi Sadik Omanović, Šaćir Omanović i Almir Sarajlić zajedno sa Haskićem pokušali preko linije u Šafradinima da prevedu civile hrvatske nacionalnosti, o čemu su svjedočili Mara Krezić, K7 i Zlatan Hidić. Svjedok Jasmin Sivro je potvrdio da su oni imali svoj punkt koji je služio za tajno prevođenje Hrvata prema Vitezu i da su to činili za ličnu korist. Prvostepeni sud je prema stavu žalbe propustio i ovo da cijeni kao dodatni motiv za ubistvom.

- Zaključak Vijeća

18. Cijeneći žalbeni prigovor koji upućuje da prvostepeni sud nije sa dovoljnom pažnjom cijenio druge dokaze koji se odnose na motiv optuženih Sadika i Šaćira Omanovića i Kasima Kavazovića da također učestvuju u ubistvu zarobljenih HVO vojnika, Vijeće je zaključilo da prvostepena presuda daje detaljnu argumentacije koja se odnosi na tvrdnju tužioca o učešću ostale trojice optuženih, te je od strane prvostepenog vijeća detaljno obrazloženo zašto nije utvrđeno da su ovi optuženi učestvovali u ubistvima, na način kako

je tvrdila optužnica. Vijeće će se posebno baviti činjeničnim stanjem u vezi sa optuženjem ove trojice u dijelu žalbe koji se tiče pravilnosti činjeničnog stanja, ali u vezi sa prigovorom da je prvostepeni sud propustio da cijeni dokaze koji su upućivali ne motiv, Vijeće ne nalazi da je osnovano prigovoreno u ovom smislu.

(b) Žalbeni navodi koji se odnose na optuženog Ibrahima Tarahiju i Rušita Nurkovića

19. Tužilaštvo je žalbu podnijelo i protiv dijela presude kojim su optuženi Tarahija i Nurković oslobođeni od optužbe. Tužilaštvo žalbu podnosi zbog bitne povrede krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. u vezi sa članom 281. stav 2. ZKPBiH i zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja shodno članu 299. ZKPBiH.

20. U odnosu na odluku prvostepenog vijeća da oslobodi optuženog Tarahiju, tužilac ističe da je prvostepeno vijeće načinilo bitnu povredu odredaba krivičnog postupka ne primjenivši pravilno odredbu člana 281. stav 2. ZKPBiH budući da nije savjesno ocjenio svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima. Ovo se posebno odnosi na ocjenu postojanja umišljaja, odnosno svijesti i htjenja optuženog Tarahije u odnosu na počinjeno krivično djelo i posljedicu. Tužilaštvo je podnijelo žalbu i u odnosu na dio presude kojim je optuženi Nurković oslobođen od optužbe. U odnosu na odluku prvostepenog vijeća, tužilac ističe bitnu povredu odredaba krivičnog postupka i to iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH navodeći da sud nije dao razloge o odlučnim činjenicama u pogledu mjera koje optuženi Nurković kao pomoćnik komandanta za moral, kao i predsjednik Komisije za razmjenu 325.bbr, mogao i bio dužan da preduzme. Ovaj optuženi, zajedno sa optuženim Tarahijom, su bili najstarije starješine na terenu i bili su u obavezi da osiguraju da se naredbe komandanta izvršavaju u potpunosti, o čemu je govorio vještak Ilić. Vještak također ističe da je optuženi Nurković propustio izvijestiti komandanta brigade o događaju i ako je bio prisutan na licu mjesta i da je trebao osigurati adekvatan postupak prema zarobljenim licima.

- Zaključak vijeća

21. Kada su u pitanju žalbeni prigovori koji se tiču ocjene dokaza pojedinačno i u njihovoj ukupnosti, a koji se tiču svjesti optuženog Tarahije da će stradali vojnici koje je poslao na lokalitet Počulice radi razmjene, biti ubijeni i mjera koje je optuženi Nurković kao pomoćnik komandanta za moral, kao i predsjednik Komisije za razmjenu 325.bbr, mogao i bio dužan da preduzme, Vijeće nalazi da se ovim prigovorima suštinski dovode u pitanje činjenični zaključci u pogledu učešća optuženog Tarahije i Nurkovića, a što je u vezi i sa iznesenim prigovorom u pogledu pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja koji se odnosi na ove optužene. Stoga, Vijeće će se baviti zaključcima prvostepenog vijeća u pogledu ocjene dokaza i utvrđivanja odlučnih činjenica razmatrajući ove žalbene prigovore u pogledu pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja.

(c) Žalbeni navodi - optuženi Nijaz Sivro

22. Tužilaštvo žalbu podnosi i protiv dijela presude u kojem je optuženi Nijaz Sivro oslobođen od optužbe da je počinio krivično djelo koje mu je optužnicom stavljeno na teret. U žalbi se navodi da je prvostepeni sud propustio da izvrši detaljnu analizu dokaza, te zbog toga izveo pogrešan zaključak u pogledu odgovornosti optuženog Sivre. Tužilac navodi da nisu sa dovoljnom pažnjom cijenjeni dokazi T 74, T 75, T82, te iskazi svjedoka Mare Krezić, K-7, Ahmeta Kalče, Jadranka Šafradina i svjedoka Jasmina Sivre, koji dokazi su govorili o umješanosti u ilegalno prebacivanje hrvatskih civila na teritoriju pod kontrolom HVO-a radi pribavljanja materijalne koristi, te da su u takva prebacivanja bila umješana četvorica pripadnika 325 bbr Sarajlić, Šaćir i Sadik Omanović i Raško Haskić, a da je streljanje izvršeno po naredbi optuženog Sivre kako bi se ove ilegalne aktivnosti prikrile.

- Zaključak vijeća

23. Vijeće je u vezi sa iznesenim žalbenim prigovorima cijenilo dokaze na kojima je prvostepeno vijeće temeljilo svoju odluku, te nije našlo da su neki od dokaza koje tužilac

navodi u žalbi, zanemareni. Čak šta više, dokazi na koje se i tužilac poziva u žalbi, razmotreni su u prvostepenoj presudi (p.386 – 400).

24. Međutim, kako je i u ovom dijelu žalba tužioca usmjerena uglavnom na pitanje pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja, to će se vijeće i ovim prigovorom baviti kroz ocjenu zaključaka prvostepenog vijeća u pogledu utvrđivanja odlučnih činjenica koje se odnose na ovog optuženog.

(d) Žalbeni navodi - optuženi Purić

25. Tužilaštvo je podnijelo žalbu i u odnosu na oslobađajući dio presude u odnosu na optuženog Purića i to zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297.stav 1.tačka k) nalazeći da izreka presude nije razumljiva, te da nisu dati razlozi o odlučnim činjenicama kada je oslobođen optuženog Purića za krivično djelo opisano u tački 4. optužnice, kao i iz razloga člana 297.stav 2. ZKPBIH.

26. Tužilaštvo ističe da je prvostepeno vijeće propustilo da ocjeni dokaze od značaja za utvrđivanje odlučnih činjenica, iz čega je proizašlo pogrešno utvrđeno činjenično stanje. Bitna povreda krivičnog postupka proizilazi iz zaključaka prvostepenog vijeća koji se tiču razlika u izjavama svjedoka K3 i K5, ali također da nisu savjesno ocjenjeni dokazi koji ukazuju da je oštećena Matilda bila civil, sto dokazuju svjedoci K3, K5, Mustafa Đidić, Enver Sivro, Zikret Osmančević,, Dragica križanac, Ljuban Badrov, Memsim Sivro. U vezi sa ovim je i bitna povreda zakona o krivičnom postupku jer je sud propustio da ocjeni dokaze o mjerama koje su bile nužne i razumne a koje je optuženi bio dužan da preduzme kako bi podređeni počinoci bili kažnjeni.

27. Također, tužilac ističe bitne povrede odredaba krivičnog postupka jer ne analizira sve dokaze koji ukazuju da je između optuženog Purića i podređenih pripadnika 325. bbr. postojao odnos nadređeni-podređeni, koji je Tužilaštvo prema stavu žalbe nesporno dokazalo. Konačno, tužilac u žalbi ističe i bitnu povredu krivičnog postupka, budući da je

utvrđeno da optuženi Purić nije mogao znati da su 22.12.1993.godine, na području Šafradina počinjeni zločini.

- Zaključak vijeća

28. Najprije, kada su u pitanju navodi da je prvostepeno vijeće načinilo bitne povrede odredaba krivičnog postupka, jer u vezi sa ovim optuženjem nisu dati razlozi o odlučnim činjenicama, odnosno propustio je pravilno cijeniti odredbu člana 281.stav 2. ZKPBiH, odnosno cijeniti sve dokaze s dužnom pažnjom kako pojedinačno, tako i u vezi sa ostalim dokazima, Vijeće je analizirajući predmetne prigovore u vezi sa ovom tačkom pobijane presude, utvrdilo da se i ovim prigovorima nastoje zapravo dovesti u pitanje zaključci u pogledu pravilnosti činjeničnog stanja koji se odnose na pojedine dijelove optuženja iz tačke 4. koja su se optuženom Puriću stavljala na teret u vezi sa smrću civila oštećene Matilde Pranjković i Kate Alilović, neopravdanim uništavanjem imovine, te ubistvima zarobljenika od strane pripadnika 325.bbr.

29. Vijeće je, cijeneći razloge pobijane presude, date u pogledu ove tačke optuženja, utvrdilo da je prvostepeno vijeće detaljno analiziralo i cijenilo sve relevantne dokaze, a koje su bili od odlučnog značaja za konačni zaključak prvostepenog vijeća. Zbog toga će Vijeće ispitati presudu ispitujući prigovore koji se odnosi na pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, nalazeći da su prigovori koji se odnose na navode o bitnim povredama krivičnog postupka neosnovani.

IV. ŽALBENI OSNOV U SKLADU SA ČLANOM 299. ZKP BIH: POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

30. Vijeće Apelacionog odjeljenja, u kontekstu ovog žalbenog prigovora, primjećuje da se presuda može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, kada je sud neku odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio ili nije utvrdio, odnosno kada na to ukazuju nove činjenice ili novi dokazi, a sve u skladu sa odredbom člana 299. ZKP BiH.

31. Standard koji vijeće Apelacionog odjeljenja treba primijeniti prilikom preispitivanja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja jeste utemeljenost. Vijeće Apelacionog odjeljenja će prilikom razmatranja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja utvrditi da li bi jedan objektivan sud koji presuđuje u činjeničnim pitanjima došao do tog zaključka, isključujući svaku razumnu sumnju. U tom smislu, prilikom utvrđivanja da li je zaključak prvostepenog suda bio opravdan, Vijeće Apelacionog odjeljenja će krenuti od načela da se ne treba olako upuštati u narušavanje činjeničnog stanja koje je utvrdio prvostepeni sud u prvostepenom postupku.

32. Vijeće Apelacionog odjeljenja ima na umu, kao opšte načelo, da je zadatak da sasluša, provjeri i odmjeri dokaze izvedene u prvostepenom postupku prvenstveno u diskrecionoj nadležnosti prvostepenog suda. Stoga ovo Vijeće mora iskazati određeno uvažavanje u pogledu činjeničnog stanja, koje je utvrdio prvostepeni sud. Vijeće Apelacionog odjeljenja može vlastitim nalazom zamijeniti utvrđenje prvostepenog suda samo ako jedan objektivan sud koji presuđuje u činjeničnim pitanjima ne bi mogao donijeti takvu presudu, kada dokazi na koje se oslanjao prvostepeni sud ne bi mogli biti prihvaćeni od strane bilo kojeg objektivnog suda ili kada je ocjena dokaza "potpuno pogrešna".

(a) **Žalbeni prigovori koji se odnose na optuženog Sadika Omanovića, Šaćira Omanovića i Kasim Kavazovića**

33. Prigovori o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju u vezi sa učešćem trojice optuženih Šaćira Omanovića, Sadika Omanovića i Kasima Kavazovića odnose se na pogrešno utvrđeno činjenično stanje koje se tiče odsustva svijesti optuženih kada prvostepeno vijeće nalazi da ovi optuženi nisu imali svijest o tome šta će se desiti zarobljenicima kod kuće optuženog Sarajlića. Tim zaključcima, prema navodima žalbe protivne su činjenice da je Sadik Omanović vrijeđao zarobljene ispred kuće Nike Šafradina, a da je optuženi Sarajlić pucao ispred nogu stradalog Draga Gudelja. Taj su momenat vidjela sva trojica optuženih. Dalje su se nastavili uvredljivi komentari optuženog Sarajlića pred ovim optuženima, a čak i okolnost koju je naveo svjedok K3 da su se ovi optuženi sprovodeći

zarobljene već nakon 100 m puta zaustavili skrenuvši sa planiranog zadatka sprovođenja zarobljenih, trebale su biti i ovim optuženima jasan znak o mogućnosti krajnjeg ishoda.

34. U vezi sa ovim navodom, prema žalbi tužioca, ističe se pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje u pogledu radnji koje su prethodile izdavanju naredbe da četvorica optuženih, uključujući i optuženog Sarajlića sprovedu zarobljene vojnike HVO-a prema Počulici..

35. Nadalje osporava se i dio kazivanja svjedoka K3 koji dio iskaza nije kritički cijenjen u dijelu kada on čuje Šaćira Omanovića da Ibrahimu Tarahiji koji dolazi na lokalitet pitajući ih za hranu, odgovara "da ima malo prolivenog mozga". Time on pokazuje htjenje i svijest o nastaloj posljedici. Zatim svjedok K3 govori o počiniteljima zločina, a ne počinitelju, da on nikada nije bio izričit u tome da ostali također nisu pucali, niti da je prisustvovao likvidaciji do kraja. Tužilac ukazuje na dokaze koje je u ovom smislu bilo neophodno cijeniti, a to su svjedoci Hazim Stipčić i njegov zapisnik iz istrage, Jasmin Sivro, Ismet Omanović, Bakir Novalić i drugi. Tužilaštvo ističe da svjedok K3 u izjavi iz istrage također navodi da se ne sjeća da li su ostali optuženi pucali, on spominje samo Almira Sarajlića, ali da su svi stajali sa puškama uperenim u njihovom pravcu. Dakle, sve ove ali i druge okolnosti da je svjedok K3 bio pod pritiskom da promjeni iskaz, da je u srodstvu sa optuženima Omanovićima koje želi ili mora da zaštiti itd, ukazuju da njegov iskaz nije cijenjen kritički i da je sud fragmentarno cijenio dokaze. Tužilaštvo na kraju ističe da svi ovi dokazi ukazuju da su optuženi u predmetnom krivičnom djelu svjesno i voljno učestvovali i svojim radnjama na odlučujući način doprinijeli učinjenju kaznenog djela.

- Zaključak vijeća

36. Najprije, kada je u pitanju utvrđenje činjenica u pogledu radnji ovih optuženih, teza optužnice koja se na njih odnosi je da su kao saizvršioци počinili krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175.stav 1.tačka a) KZBiH, tako što su zajedno sa optuženim Almirom Sarajlićem, "rafalnim pucnjevima iz automatskog oružja lišili života zarobljene pripadnike HVO-a."

37. Dokazi koji su u tom pravcu izvedeni bili su svjedočenje očevica svjedoka K3, koji nije bio izričit da su ova lica pucala u zarobljene ili učestvovali u bilo kojim sličnim radnjama. Kako je svjedok K-3 bio jedini očevidac strijeljanja zarobljenih vojnika HVO u, on je potvrdio da su optuženi Sadik Omanović, Šaćir Omanović i Kasim Kavazović imali kod sebe puške, ali nije se izjasnio da su ova lica uopšte pucala, čak šta više svjedok K3 je izjavio da su se oni prije naredbe za strijeljanje koju je izdao Sarajlić, te prije početka pucanja od strane optuženog Sarajlića spremali da jedu kod tranšea, te da je jedan od njih, nakon što je optuženi Sarajlić krenuo da puca po zarobljenim vojnicima HVO, obratio Sarajliću riječima “šta to uradi”.

38. Prema mišljenju i ovog Vijeća, pravilno su u korist optuženih Sadika i Šaćira Omanovića ocjenjene okolnosti da su ovi optuženi, tog dana prije inkriminiraog događaja, bili u rejonu Gropčića kada su se trojica vojnika HVO, Jozo Badrov, Boško Lazić i Miroslav Rajić predali, nakon čega su ih odveli prema komandi u Počulici, odakle su i razmijenjeni kasnije. To proizilazi iz iskaza svjedoka Semira Kablara, Mirsada Muratovića i K-3, te materijalnih dokaza T-186, T-187, T-188 i drugih. Pored toga, svjedok Mirsad Muratović je izjavio da su ta trojica HVO vojnika bila s njima oko dva sata dok traju borbe, te da je i Šaćir Omanović branio te vojnike. Iako ta činjenica sama za sebe ne mora imati značaj za kasniju inkriminaciju koja mu ima se stavljala na teret, u kontekstu činjenice da je svjedok K3 bio izričit da je samo optuženi Sarajlić pucao u zarobljenike, te da je opisao da su ovi optuženi bili izdvojeni sa strane gdje su se spremali da jedu, ukazuje da su ovi optuženi osobe koje poštuju naredbe, koja je i u slučaju stradalih bila jasna – da ih se sprovede na lokaciju na kojoj će biti razmjenjeni, te je sasvim izvjesno da bi ova lica tu naredbu i sprovela u djelo da se nije desio inkriminirani događaj.

39. Dokazi prema tezi tužioca da je ranjeni Haskić bio njihov prijatelj je dokaz T82, kao i svjedoci koji su potvrdili da su ovi optuženi zajedno sa optuženim Sarajlićem, pokušali da prebace civile hrvatske nacionalnosti preko linije u Šafradinima, nemaju kvalitet dokaza koji bi van razumne sumnje dokazao učešće ova tri optužena u likvidaciji stradalih vojnika HVOa. Ovi dokazi osim upravo činjenice da su bili prijatelji sa ranjenim Raskom Haskićem

i da su učestvovali u prebacivanju civila preko linija u Šafradinima, ne dokazuju nijednu drugu činjenicu. Sve drugo što tužilac nastoji implicirati ukazujući na ove dokaze ostaje u zoni pretpostavke i špekulacije. Upravo je na taj način i data argumentacija u pogledu utvrđivanja odlučne činjenice o (ne)učešću ove trojice optuženi u ubistvu zarobljenika.

40. Ono na čemu tužilac insistira jeste najprije da se kod njih stvorio motiv za osvetom zbog ranjavanja njihovog saborca Haskića, te da su sve radnje koje su se dalje odvijale bile upravo rezultat takvog motiva, te da su oni imali svijest šta će im se desiti i da su se saglasili sa navedenim, te da u tom smislu nisu cijenjeni dokazi koji dokazuju suprotno. Takva konstatacija je nagađanje i nije u skladu sa izvedenim dokazima, te osim toga izlazi i iz okvira optuženja.

41. Ova trojica optuženih su optuženi da su kao saizvršioци pucanjem iz vatrenog oružja zajedno sa optuženim Sarajlićem, lišili života zarobljene HVO vojnike. Teza koju Tužilaštvo sada ističe u žalbi jeste da se kod optuženih zasigurno formirala svijest i volja za osvetom, te da optuženi Sarajlić nije mogao sam ubiti 12 lica, a da ostali to posmatraju ne reagujući da to spriječe. Tužilac navodi također u žalbi da njihovo (ne)postupanje, ukazuje da oni nisu reagovali ni dok je optuženi Sarajlić pucao po zarobljenima, a ni nakon događaja nisu isti prijavili i svjedočili protiv optuženog. Takva teza predstavlja drugačiju inkriminaciju u pogledu oblika učešća optuženih koja predstavlja ili nečinjenje kao oblik izvršenja krivičnog djela ili oblik saučesništva, za razliku od direktnog saizvršilaštva koje je ovoj četvorici optuženih stavljeno na teret u vidu zajedničkog izvršenja inkriminirane radnje na način kako je to opisano u činjeničnom supstratu optužnice. Kako takav oblik učešća ovih optuženih nije ni dokazivan, niti su oni optuženi za nečinjenje ili pomaganje, podstrekavanje i sl., to se takva teza ne može u žalbi ni cijeniti niti prvostepena presuda može biti ispitana u tom pravcu.

42. Zaključno svemu navedenom, nisu osnovani prigovori tužioca kojim nastoji dovesti u pitanje nedvosmislene i jasne razloge koje je prvostepeni sud dao u pogledu utvrđenja činjenica koje se tiču učešća optuženih Sadika Omanovića, Šaćira Omanovića i Kasima Kavazovića.

(b) Žalbeni prigovori - Optuženi Ibrahim Tarahija

43. Iznesenim žalbenim prigovorima koji se odnose na pogrešno utvrđeno činjenično stanje, osporavaju se posebno zaključci prvostepenog vijeća u pogledu ocjene postojanja umišljaja, odnosno svijesti i htjenja optuženog Tarahije u odnosu na počinjeno krivično djelo i posljedicu.
44. Optužnicom se u tački 2. optužnice optuženima Ibrahimu Tarahiji i Rušitu Nurkoviću stavlja na teret da su prisustvujući predaji, odnosno zarobljavanju i razoružavanju najmanje 12 vojnika HVO na lokalitetu zvanom Šafradini, te njihovom fizičkom i psihičkom maltretiranju od strane Almira Sarajlića, Sadika Omanovića, Šaćira Omanovića i Kasima Kavazovića, sudjelovali u njihovom lišenju života na način da su propustili poduzeti potrebne i opravdane mjere koje se ogledaju u sigurnom i zakonitom sprovođenju ratnih zarobljenika kako bi spriječili lišenje života istih, znajući ili imajući razloga da znaju da će njihovi potčinjeni, prethodno imenovani pripadnici 325. brigade, počiniti takvo djelo, dopustili i saglasili se sa takvim djelom svojih potčinjenih, te nikada nikog o ubistvima zarobljenih vojnika HVO pismeno niti usmeno nisu izvijestili, negirajući tako svoje dužnosti i odgovornosti. Pri tome ih se tereti da su bili najviše rangirane vojne starješine na licu mjesta, čije su dužnosti i odgovornosti bile da zaštite psihički i fizički integritet ratnih zarobljenika. Optužene se teretilo da su počinili krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav 1. tačka a) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, u vezi sa članovima 21, 29. i 180. stav 1. istog Zakona, odnosno kao individualno odgovorne saizvršioce.
45. Žalbom tužioca u odnosu na optuženog Tarahiju ukazuje se da nisu sa dovoljnom pažnjom ocjenjeni dokazi koji upućuju na svijest optuženog da će vojnici HVO koje je povjerio četvorici optuženih, biti ubijeni.

- Zaključak vijeća

46. S tim u vezi, prvostepeni sud pravilno primjećuje nepravilnost postavljenog činjeničnog opisa optužnice tužioca, u kojem se nedovoljno jasno opisuju elementi odgovornosti po njegovom komandnom statusu, zatim obaveze koje proizilaze iz tog statusa u vezi sa zarobljenim licima, kao i umišljaj i učešće u počinjenju djela koji se uvodi kroz direktno saizvršilaštvo, pa tako niti činjenični opis optužnice, a ni pravna kvalifikacije nisu dovoljno jasno postavljene, a posljedično tome i dokazni postupak nije bio jasno usmjeren na precizno određenu kvalifikaciju. Nisu se dokazivali posebni elementi nužni za razmatranje postojanja de facto i de iure statusa optuženog u odnosu na jedinicu kojoj je bio nadređen, te u skladu s tim nisu jasno određene ni radnje koje je onda trebao poduzeti ili da spriječi ili eventualno da kazni počinioca ili pak, njegove opisane radnje ne dostižu nivo učešća koji bi odgovarao učešću lica koje direktno i individualno učestvuje u izvršenju u svojstvu saizvršioca dajući konačnim radnjama odlučujući doprinos.

47. U skladu s tim, a u vezi sa istaknutim žalbenim navodima tužioca, ovo vijeće je u mogućnosti ispitati presudu samo u granicama žalbenih prigovora koji se odnose na provjeru pravilnosti izvedenih zaključaka koje se odnose na činjenice koje je tužilaštvo i nastojalo dokazati, a to je da li je optuženi imao svijest šta će se zarobljenim vojnicima dogoditi kada izda naredbu da ih se sprovede na Počulicu.

48. Tužilaštvo ističe da je sporna činjenica to da je optuženi Tarahija, znao o kakvim osobama se radi, da im je prethodno ranjen saborac i da moguće imaju motiv da se osvete za ranjavanje Haskića. I da se upravo u činjenici, da ovakvim vojnicima prepušta zarobljenike, nalazi njegova svijest o mogućnosti da bi ova lica mogla počiniti zločin nad zarobljenicima. Tužilac osporava i valjanost iskaza K3 koji tek na glavnom pretresu govori o reakciji optuženog Tarahije na ponašanje optuženog Sarajlića usmjereno na zastrašivanje zarobljenih.

49. U vezi sa tim, izvedeni su dokazi koji su nesumnjivo potvrdili prisustvo optuženog Tarahije na lokalitetu Šafradina gdje su se okupljali i pripadnici ARBiH i zarobljeni pripadnici HVO-a, te nije sporan ni njegov status zapovjednika III bataljona 325. bbr ARBiH.
50. A kada je u pitanju njegovo znanje i svijest o tome šta će se desiti stradalim vojnicima, ovo vijeće se slaže sa zaključkom prvostepenog vijeća da se postupanje optuženog ne može dovesti u vezu sa zastrašivanjem zarobljenika, te ni ovo vijeće ne nalazi da iz navedenih dokaza proizilazi da je on uopšte mogao i pretpostaviti da bi zarobljeni mogli biti ubijeni, budući da je prema kazivanju svjedoka K3 i sam spriječio dalje zastrašivanje zarobljenih reakcijom usmjernom protiv optuženog Sarajlića koji je ispalio nekoliko metaka pod noge jednom od zarobljenih.
51. Svjedok K3 je izjavio kako je optuženi Tarahija i napomenuo da se zarobljenima ne smije ništa desiti. Toj činjenici je prvostepeno vijeće pravilno dalo značaj. I bez obzira na žalbeni prigovor da svjedok K3 tek na pretresu takav tok događaja spominje, to je i u skladu sa prvobitnom namjerom optuženog – da se zarobljeni sprovedu do Počulice gdje su trebali za razmjenu. Upravo je na to bilo usmjereno njegovo naređenje, a što je u skladu i sa praksom prethodno tog dana, kada su već tri zarobljenika razmjenjena, o čemu je svjedočio svjedok odbrane Suad Đidić.
52. Pitanje znanja i svijesti optuženog Tarahije da će zarobljeni vojnici biti ubijeni, svakako je činjenica koja se u svakom slučaju morala dokazivati. Na temelju svih provedenih dokaza, kako je to pravilno i prvostepeno vijeće ukazalo, nema dokaza koji bi van razumne sumnje mogli upućivati na odlučnu činjenicu da je optuženi znao ili mogao znati da će njegovi potčinjeni, odnosno jedan od njih, počiniti krivično djelo. Prema iskazu svjedoka K3 koji nije doveden u pitanje iskazima drugih svjedoka, optuženi Tarahija izdao je vojničku naredbu i sasvim je opravdano da očekuje da će njemu podređena lica ispoštovati njegovu naredbu u cijelosti.

53. Stoga, ovo vijeće zaključuje da nije dokazan element svijesti i znanja optuženog Tarahije koji bi formirao umišljaj za izvršenje ovog krivičnog djela, te da žalba nije dovela u pitanje takav zaključak prvostepenog vijeća.

54. U žalbi također, tužilac ističe prigovor da vijeće nije cijnilo ni činjenicu da je on nakon što su vojnici ubijeni, izdao naredbu svjedoku Nijazu Sarajliću da se tijela stradalih sakupe i sklone.

55. Imajući u vidu da tužilac optuženim Tarahiji ne stavlja na teret radnje koje bi činile neki drugi oblik izvršenja krivičnog djela, već njegove radnje i kroz opis i pravnu kvalifikaciju svrstava u oblik saizvršilaštva, a ne u oblik odgovornosti spram njegovog komandnog statusa u okviru kojeg je moguće i optuženje za radnje koje bi bile usmjerene na prijavljivanje i kažnjavanje zločina, to ovo Vijeće nije u mogućnosti ispitati pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u tom pravcu, budući da optuženi Tarahija nije na takav način niti optužen, niti su se u vezi sa tim izvodili dokazi.

56. S obzirom, na sve navedeno, Vijeće ne nalazi da je prvostepena presuda rezultat pogrešno ili nepotupno utvrđenog činjeničnog stanja u odnosu na oslobađajući dio koji se odnosi na optuženog Tarahiju na način kako se to ukazuje žalbom, te nalazi prigovore žalbe neosnovanim u cjelosti.

(c) Žalbeni prigovori - Optuženi Rušit Nurković

57. Tužilac u žalbi također ističe da je pogrešno i nepotuno utvrđeno činjenično stanje u odnosu na ovog optuženog za kojeg tvrdi da je bio zadužen za zarobljene, jer mnogi izvedeni dokazi poput iskaza svjedoka Savdalije Sivre, Semira Kablara, Sifeta Fetića, svjedoka K3 i K5 i drugi, svjedočili su da je optuženi Nurković bio prisutan prilikom predaje vojnika HVO-a, te da je u Borbenoj zapovijedi za napad, dokaz T 39. izričito navedeno da komandanti, komandiri i pomoćnici za moral, moraju svojim primjerom da utiču na ishod borbenog djelovanja. Potpisnik ove naredbe bio je Fikret Ćuskić koji je svjedočio na pretresu i objasnio da su "moraliste" najstarije starješine na terenu i ako se zadesi

zarobljavanje, on mora da sva neregularna ponašanja dovede u okvire reda i pravila. Sve to ukazuje da prvostepeni sud nije s dužnom pažnjom cijenio navedene dokaze što je rezultiralo pogrešno i nepotpuno utvrđenim činjeničnim stanjem.

- Zaključak vijeća

58. Najprije, kada je u pitanju dio žalbe koji upućuje na svjedoke koji su vidjeli optuženog Nurkovića u Šafradinima, ta činjenica nije ni bila sporna u postupku, te sama po sebi ne dokazuje tezu optužbe. Prema ocjeni ovog Vijeća, ocjena iskaza ovih svjedoka na koje se poziva tužilac u žalbi, pravilna je i nije dovedena u pitanje žalbenim prigovorima.

59. Optuženi je prema svim izvedenim dokazima, zaista imao status pomoćnika komandanta za moral, te je također u tom statusu i bio prisutan na lokalitetu na kojem su se predavali vojnici HVOa. Njegova ovlaštenja i dužnosti pomoćnika za moral, kako je to i objasnio vještak Radovan Ilić, nisu obuhvatala sprovođenje ratnih zarobljenika, te da u dokumentima vještak nije našao dokaz da je komandant takva ovlaštenja prenio na pomoćnika za moral. Ovaj vještak je bio izričit da pomoćnik za moral ne može imati ulogu u komandovanju i rukovođenju borbenim operacijama i nije mogao na licu mjesta izdavati bilo kakva naređenja. Njegove obaveze su bile da učestvuje u procesu planiranja borbenih dejstava, da prati borbena dejstva i u slučaju da primjeti da ne idu po planu da izvršiti komandanta. O ulozi pomoćnika komandana za moral, govorio je i svjedok Fikret Ćuskić na koga ukazuje i tužilac u žalbi. Ovaj svjedok je analizirao u čemu bi se trebali ogledati njegovi propusti spram ratnih zarobljenika, kada je na terenu prisutan komandant jedinice čijim pripadnicima je povjeren zadatak da sprovedu ratne zarobljenike do komande i koji im je u tom smislu i izdao izričitu naredbu. Svjedok Ćuskić je naveo da dužnosti pomoćnika za moral ne uključuju ratne zarobljenike i da prema pravilima službe u Armiji RBiH „pravo komandovanja ima lice koje je za to ovlašteno posebnim naredbama, kao što je komandant brigade, komandant bataljona i komandiri četa, vodova pa do najnižih organizacijskih jedinica, ali i da u prisustvu lica ovlaštenog za komandovanje, ostali oficiri koji nisu komandanti, nemaju pravo komandovanja jedinicom“.

60. Dakle, ako se uzme da je naredbu za sprovođenje zarobljenih izdao optuženi Tarahija kao komandant 325. bbr, i da je on lično bio prisutan na Šafradinima gdje je nesporno bio i Nurković, prvostepeni sud je pravilno zaključio da optuženi Nurković inkriminisanog dana na lokalitetu Šafradina ni formalno ni faktički nije imao bilo kakve ovlasti niti obaveze u odnosu na ratne zarobljenike, obzirom da se na tom istom lokalitetu nalazio komandant jedinice, optuženi Ibrahim Tarahija, koji je svojim potčinjenim izdao jasnu i nedvosmislenu naredbu u pogledu ratnih zarobljenika.
61. Nadalje, dokaz koji tužilac u žalbi ističe kao relevantan, T 39 - Borbene zapovijesti za napad¹ koja u relevantnom dijelu glasi: „*U toku napada komandanti i komandiri i pomoćnici za moral ličnim primjerom na težišnim pravcima da utiču na ishod borbenih dejstava*“, prema ocjeni ovog Vijeća nije relevantan, budući da se konkretno radi o obavezama postupanja tokom borbenog djelovanja, a ovdje se nije radilo o aktivnom borbenom djelovanju, već o postupanju sa zarobljenicima neprijateljskih vojnih formacija i nije relevantan za dokazivanje same obaveze optuženog Nurkovića.
62. Kada je u pitanju žalbeni navod da optuženi nije o ovom događaju nikoga niti pismeno ili usmeno izvijestio, kao i u slučaju optuženog Tarahije, Vijeće navodi da se optuženi Nurković tereti po osnovu individualne odgovornosti da je sudjelovao u njihovom lišenju života kao saizvršilac jer je propustio poduzeti mjere radi sigurnog sprovođenja ratnih zarobljenika te spriječio lišenje života zarobljenih, te žalbeni navod da su se saglasili sa ovim zločinom i nisu nikoga izvijestili o tome, vijeće isti nalazi neosnovanim.
63. Imajući u vidu da tužilac optuženom ne stavlja na teret radnje koje bi činile neki drugi oblik izvršenja krivičnog djela, već njegove radnje i kroz opis i pravnu kvalifikaciju svrstava u oblik saizvršilaštva, a ne u oblik odgovornosti spram njegovog komandnog statusa u okviru kojeg je moguće i optuženje za radnje koje bi bile usmjerene na prijavljivanje i kažnjavanje zločina, to vijeće u žalbi nije u mogućnosti ispitati pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u tom pravcu, budući da ni optuženi Nurković nije na takav način niti

¹ T-39.

optužen, niti su se u vezi sa tim izvodili dokazi, pa samim tim ni žalbeni prigovor kojima se ova teza nastoji održati, nije osnovan.

(d) Žalbeni prigovori - Optuženi Nijaz Sivro

64. Tužilaštvo žalbu podnosi i protiv dijela presude u kojem je optuženi Nijaz Sivro oslobođen od optužbe da je počinio krivično djelo koje mu je optužnicom stavljeno na teret. Tužilac se poziva na dokaze T 74, T 75 iz kojih se vidi da je streljanje izvršeno po naredbi optuženog Sivro, te na svjedoke Maru Krezić, K-7, Ahmeta Kalču, Jadranka Šafradina i svjedoka Jasmina Sivro i T 82, koji dokazi su govorili o umješanosti u ilegalno prebacivanje hrvatskih civila na teritoriju pod kontolom HVO-a radi pribavljanja materijalne koristi, te da su u takva prebacivanja bila umješana četvorica pripadnika 325 bbr Sarajlić, Šaćir i Sadik Omanović i Raško Haskić. Svi ovi i drugi dokazi ukazuju na činjenicu da je Nijaz Sivro imao poseban odnos sa grupom koju je predvodio optuženi Sarajlić, jer ni njemu nije bilo u interesu da zarobljenici HVO budu ispitivani o razmjerama šverca ljudima i robom.
65. Tužilac ističe i činjenicu da su ova četvorica pripadnika 325 bbr. jedne prilike zbog takvih aktivnosti i uhapšeni, te po hapšenju tu noć tražili su da razgovaraju sa isključivo Nijazom Sivrom. Svjedok Mirsad Kazija je naveo da je bio prisutan kada je komandant Purić pustio iz pritvora ovu četvoricu navedenih pripadnika i da ih je pred pritvorom čekao Nijaz Sivro. Svjedok Edin Mehić je izjavio da se po selu pričalo da je Sivro izdao naredbu Rokiju (Sarajliću) da strijelja zarobljenike i da je Roki uvijek izvršavao sva naređenja koja mu je Sivro izdavao. Osim ovih svjedoka, Tužilaštvo navodi i svjedoke Sabahudina Kablara, Nezira Delića koji su govorili o švercu i prevođenju ljudi za novac, te svjedok K8 koji govori da je Mehmeda Alagića upoznao da je navodno pomoćnik za bezbjednost Nijaz Sivro naredio izvršenje strjeljanja 12 ustaša, kako ne bi odali da su ovi učestvovali u ilegalnom prebacivanju stanovnika hrvatske nacionalnosti.

- Zaključak vijeća

66. Tačkom 3. optužnice se optuženi Nijaz Sivro teretio da je dana 22.12.1993. godine, naredio Almiru Sarajliću zv. Roki, strijeljanje 12 zarobljenih vojnika HVO-a, na lokalitetu Šafradina, koje su istog dana izvršili Almir Sarajlić, Šaćir Omanović, Sadik Omanović i Kasim Kavazović na način opisan u tački 1., kako zarobljeni vojnici koji su držali linije HVO-a u rejonu Šafradina, općina Vitez, ne bi „propjevali“ o okolnostima prebacivanja, čime bi direktno mogli potvrditi ove aktivnosti i time uzrokovati krivičnu ili disciplinsku odgovornost Nijaza Sivre kao pomoćnika komandanta za bezbjednost u 325. Bbr, te time počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. stav 1. tačka a) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, u vezi sa članm 180. stav 1. istog Zakona. Prvostepeno vijeće je utvrdilo da nije dokazano da je optuženi Sivro počinio krivično djelo na način kako mu se predmetnom tačkom optužnice stavljalo na teret.

67. Najprije, mnogo dokaza je provedeno na koje se poziva i tužilac, a koji su ukazivali da su postojale aktivnosti oko prebacivanja osoba hrvatske nacionalnosti sa teritorije pod kontrolom Armije RBiH na teritoriju pod kontrolom HVO i ti dokazi su upravo svjedočenja svjedoka Mare Krezić, K-7, Ahmeta Kalče, Jadranka Šafradina, Roberta Šafradina, Jasmina Sivre, kao i materijalnog dokaza T-82. Također, evidentno je da se jedna od takvih ilegalnih aktivnosti desila u noći sa 15.12.1993. godine na 16.12.1993. godine i da su u vezi sa tim događajem optuženi Almir Sarajlić, Sadik i Šaćir Omanović, te Raško Haskić lišeni slobode i pritvoreni. Pored toga, razmotren je i materijalni dokaz T-82 iz kojeg proizilazi da je tačno da su prethodno imenovana četvorica tražila da razgovaraju sa Nijazom Sivrom, pa čak i ako se prihvati činjenica da ih je on čekao ispred pritvora po izlasku, to u svakom slučaju ne dokazuje da je on imao bilo kakav odnos subordinacije u odnosu na njih.

68. Da je dovedena u pitanje teza tužilaštva o jakoj povezanosti između ovog optuženog i grupe od spomenuta četiri pripadnika, pravilno cijeni i prvostepno vijeće pozivajući se na iskaz svjedoka Mirsada Kazije koji svjedoči da su pritvorena lica sa Sivrom razgovarala na osnovu naredbe komandanta, te da je i optuženi Sivro bio protiv njihovog puštanja na

slobodu. Slično je izjavio i svjedok Sifet Fetić navodeći kako je Nijaz Sivro zabranio kontakte sa HVO vojnicima i da je u svojstvu bezbjednjaka vodio istragu u vezi s tim. Kada je u pitanju iskaz svjedoka Sabahudina Kablara na koji tužilac i u žalbi ukazuje, a koji navodno potvrđuje da je smjena HVO zarobljenika strijeljana „jer nije odgovaralo da isti idu u Zenicu i da budu detaljno ispitivani“, prema ocjeni i ovog vijeća, takva konstatacija je zaključak tužioca, jer ovaj svjedok je svjedočio o švercu, da se optuženi Sivro eventualno time bavio i da se radilo o njegovoj pretpostavci. Ovaj svjedok nije nikada potvrdio da je optuženi Sivro doveden u vezu sa ubistvima HVO vojnika 22.12.1993. godine za koja i nije znao.

69. Iz svih provedenih dokaza, pa ni iz dokaza koje tužilaštvo navodi u žalbi, ne proizilazi čak ni sumnja da je optuženi Sivro izdao naredbu optuženom Sarajliću da ubije zarobljene pripadnike HVO-a.

70. Prvostepeni sud je pravilno konstatovao da samo izdavanje naredbe za streljanje zarobljenih nije detaljno ni opisano, niti tužilac uopšte jasno tu činjenicu dokazuje. Prema svim izvedenim dokazima, ne proizilazi ni činjenica prisustva optuženog na Šafradinima gdje je bilo okupljanje i predaja zarobljenih vojnika, kao ni činjenica da je optuženi Sivro raspolagao sistemom veze putem koje bi mogao izdati takvu naredbu. Ono sa čime tužilac konkretno raspolaže jesu pretpostavke i to na temelju informacija koje bi mogle upućivati da je optuženi Sivro, eventualno umješšan u šverc robom i ilegalno prebacivanje civila, i imao interes da se o njegovim i aktivnostima optuženog Sarajlića ne sazna na nivou viših vojnih starješina.

71. Kada su u pitanju dokazi T-74 i T-75, te iskaz svjedoka Edina Mehića, prvostepeni sud iste cijeni detaljno i nalazi da se istima govori o stanju bezbjednosti u 325 bbr. i da se glasine i priče koje se šire među pripadnicima, moraju staviti pod kontrolu. Svjedok K8 je bio potpisnik ovih dokumenata i potvrdio je da su informacije o stanju bezbjednosti u 325. bbr došle do njega, te da je on predložio komandantu da se formira tim da to istraži, ali da u potpunosti negira da je imao informaciju da je Nijaz Sivro naredio strijeljanje 12 ustaša, niti je ikada dobio informaciju da je bilo zarobljenih vojnika HVO koji su strijeljani.

72. Također, u vezi sa različitim informacijama koje su se razmjenjivale unutar organa bezbjednosti, svjedočili su svjedoci Mustafa Fazlić i Esed Sipić koji su potvrdili da su unutar službe vojne bezbjednosti često kružile netačne i neprovjerene informacije zbog čega su se one smatrale ništavim, a svjedok Sipić ističe da kad bi dokument u kojem se navodi da je pomoćnik komandanta naredio da se izvrši strijeljanje došao u korpus da bi to bio alarm za sve i da bi se istraga morala provesti. Također, saznanje da je navodno optuženi Sivro naredio streljanje, naveo je svjedok Edin Mehić čije se saznanje zasniva na „pričama po selu“, jer je Nijaz Sivro tamo „vedrio i oblačio“, te pročitani iskaz svjedoka Nezira Delića koji je u svojim iskazima iznio saznanja o tome da su strijeljani neki civili, da je bilo 10 tijela i da je to naredio neko iz brigade². U oba iskaza je izričito tvrdio da se radilo o civilima, te da je leševe lično vidio. Osim ove, svjedok Delić je iznio i niz tvrdnji koje nisu potvrđene niti jednim provedenim dokazom, o čemu je prvostepeni sud također dao detaljnu argumentaciju u vezi sa ovom tačkom.

73. S obzirom na sve navedeno, Vijeće nalazi pravilnim zaključke prvostepenog suda nalazeći također da je teza Tužilaštva iznesena u tački 3. optužnice u vezi sa optuženim Sivrom, zasnovana isključivo na pretpostavkama koje dosežu kvalitet indicija, nikako dokazanih činjenica koje formiraju zaključak van razumne sumnje. Žalbu Tužilaštva kojom ističe da je činjenično stanje rezultat propusta u analizi svih izvedenih dokaza, ovo Vijeće nalazi neosnovanom, te u cjelosti prihvata zaključke prvostepenog vijeća kojima ne nalazi dokazane navode optužnice u pogledu opisanog učešća optuženog Nijaza Sivre na način kako je to navedeno u tački 3. optužnice.

(e) Žalbeni prigovori - Optuženi Ibrahim Purić

74. Prema navodima žalbe tužioca u ovom dijelu, osporava se najprije odluka kojom je optuženi Purić oslobođen optužbe po osnovu komandne odgovornosti za tri inkriminacije

² T-123- Zapisnik o saslušanju svjedoka Nezira Delića, broj T20 0 KTRZ 0000108 06, od 10.10.2013. godine, sačinjen od strane Tužilaštva Bosne i Hercegovine; Zapisnik o saslušanju svjedoka Nezira Delića, broj T20 0 KTRZ 0000 108 06, od 11.10.2018. godine, sačinjen od strane Tužilaštva Bosne i Hercegovine.

koje su mu se tačkom 4. optužnice stavljale na teret. S tim u vezi dalje, pogrešan je zaključak prvostepene presude u vezi sa najprije, odgovornosti optuženog za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika koji su počinili, prema stavu tužioca, pripadnici 325. bbr ARBiH.

75. Također se osporavaju zaključci prvostepenog suda u vezi sa lišenjem života civila hrvatske nacionalnosti Matilde Pranjković i Kate Alilović, kao i u vezi sa trećom inkriminacijom koja se odnosila na pljačkanje i protupravno i vojnim potrebama neopravdano uništavanje imovine.

(i) Žalbeni navodi u vezi inkriminacije koja se odnosi na stradanje civila Matilde Pranjković i Kate Alilović

76. U vezi sa tačkom 4. izreke koja se najprije odnosi na utvrđenje okolnosti stradanja Matilde Pranjković i Kate Alilović, u odnosu na Matildu Pranjković, tužilac navodi da je sud utvrdio da je stradala tokom akcije, dok u nastavku obrazloženja navodi da je stradala neposredno pred početak akcije. Također se navodi da su pripadnici armije opravdano pomislili da je u pitanju vojnik HVO kada su otvorili paljbu na više lica među kojima su utvrdili da se nalazi i žena. Dakle takav zaključak je prema stavu žalbe pogrešno utvrđen. Isti prigovori se odnose i na utvrđivanje okolnosti stradanja oštećene Kate Alilović za koju je više svjedoka potvrdilo da je lice zvani Hopan znao da je ubio ženu i da je o tome u detalje pričao. Svjedoci koji su to potvrdili bili su sin oštećene Ivica Alilović, Jasmin Omanović, Himzo Stipčić, Ejub Ćosić, Ljubav Badrov i drugi.

- Zaključak vijeća

77. Prvostepeni vijeće je utvrdilo da iz svih provedenih dokaza nije bilo moguće van svake razumne sumnje utvrditi da je civila Matildu Pranjković neko od pripadnika 325. bbr namjerno lišio života, nego zaključuje da je stradala tokom akcije, u neposrednoj blizini prvih borbenih linija.

78. Svjedoci koji su saslušani na tu okolnost zaista su izjavili da je Matilda Pranjković odlazila u štalu gdje se nalazi njena krava koju je svakodnevno muzla, i da se štala nalazila na prvoj borbenoj liniji što su potvrdili svjedoci Ivica Alilović, Ljiljan Ramljak, Ljuban Badrov, Božana Alilović i Dragica Križanac. Također, svjedoci su izjavljivali da je stradala dok je bila još uvijek noć i nije se potpuno razdanilo, te je vidljivost bila smanjena. To je potvrdio i svjedok K 5 koji je učestvovao u akciji. Iz provedenih dokaza, a suprotno žalbenim prigovorima nema dileme da se stradanje Matilde Pranjković desilo neposredno pred sami početak akcije i kako je očigledno bilo rano jutro, kada se nije očekivalo bilo kakvo kretanje civila u neposrednoj blizini prvih borbenih linija, zbog čega je i prvostepeno vijeće utvrdilo da su pripadnici Armije RBiH pomislili da se radi o vojnicima HVO i pucali u njihovom pravcu i da su tek naknadno utvrdili da među njima ima i žena.

79. Svjedok K5 je opisao da je prije samog početka akcije „kada su se podvukli ispod linija HVO-a prije svitanja, dok je još uvijek bio „mrkli mrak“, naišle tri osobe koje su ih primjetile i krenule za oružje, ali su oni prvi zapucali i ubili te tri osobe“ i da su tada su u mraku samo vidjeli siluete, bili su udaljeni metar-dva, a ta tri lica su dolazila iz pravca Križančevog sela i bukvalno došli do njih. Tek su poslije čuli da jedna osoba jauče i uzvikuje „Jako“ i tada su shvatili da se radi o ženskoj osobi. Svjedok Ljiljan Ramljak opisao da je vidio tijelo žene u plavom mantilu za koju je kasnije saznao da je Matilda Pranjković i pored nje dva bojovnika od kojih je jedan Ivica Križanac, dok Ljuban Badrov svjedoči da je vidio tijelo Matilde Pranković, te da je tu bilo i tijelo Ivice Križanca koji je bio bojovnik.

80. Svjedok K-3 je također potvrdio da je bio mrak, da je naišla jedna osoba, te da je čuo kao neki razgovor između te osobe i K-5, s tim da nije mogao razumjeti o čemu su pričali, a nakon toga je čuo dva pucnja, a poslije i ženski glas. Saglasno ostalim saslušanim svjedocima, i K-3 opisuje kako je tek tada shvatio da se radi o ženskoj osobi, a da je najvjerojatnije u nju pucao K-5 obzirom da je on išao prvi.

81. Slično su izjavili i svjedoci Enver Sivro, Zikret Osmančević, Mustafa Đidić, te Memsin Sivro čiji je iskaz pročitao na glavnom pretresu, potvrđuju da su u ranim jutarnjim satima tog dana čuli pucanj, a zatim i ženski glas koji je dozivao „Jako“. Slijedom navedenog, i

ovo Vijeće nalazi da se na temelju svih ovih provedenih dokaza nije mogao donijeti drugačiji zaključak od zaključka da stradanje oštećene Prajnković nije bilo na način da je neko namjerno lišio života iako je bila civil, nego zaključuje da je stradala tokom akcije, u neposrednoj blizini prvih borbenih linija.

82. Kada je u pitanju stradanje oštećene Kate Alilović, svjedočio je njen sin Ivica Alilović koji je potvrdio da su sa svih strana njihove kuće u Donjoj Dubravici bile borbene linije. Svjedok je opisao da je ova oštećena stradala tako što se prilikom napuštanja kuće, vratila kući po nešto što je zaboravila, te da je tada pogođena, što je potvrdila i svjedokinja Božana Alilović navodeći da je Kata krenula da bježi iz svoje kuće i da je tada ubijena. Sve su ovo lica koja su bila sa oštećenom u navedenom periodu stradanja, koji su potvrdili da je stradala za vrijeme borbenih dejstava.

83. Stoga, žalbeni prigovori kojima tužilaštvo ističe da je pogledu ove činjenice pogrešno utvrđeno činjenično stanje, nisu osnovani. Niko od svjedoka koji su bili sa oštećenom u vrijeme kada je napuštala kuću, nije spomenuo lice Hopana, te taj navod tužioca nije potkrjepljen niti jednim izvedenim dokazom.

(ii) Žalbeni navodi u pogledu inkriminacije za pljačkanje i protupravno uništavanje imovine

84. Tužilac ističe da je prvostepeno vijeće pogrešno i nepotpuno utvrdilo činjenično stanje u odnosu na inkriminaciju koja se tiče pljačkanja i neopravdanog uništavanja imovine o kojem su govorili Ivica Alilović, Slavko Križanac, Dragica Križanac, K3, materijalni dokaz T-5, te T 247 i mnogi drugi koji su dokazali da su kuće iz sela zapaljene, da je imovina samovoljno uništena što nije bilo opravdano vojnim potrebama. Tužilaštvo smatra da se sve moglo vidjeti sa IKM Šljivčiči o čemu govore dokazi Zapisnik o ispitivanju svjedoka Šefika Deronjića koji je naveo da su u kući najviše ulazili pripadnici 325. bbr. i T 189.

- Zaključak vijeća

85. Vijeće je iz argumentacije prvostepene presude koja je data na ove okolnosti, utvrdilo da je i prvostepeno vijeće nesporno utvrdilo da su određene kuće i pomoćni objekti zapaljeni dana 22.12.1993. godine. O zapaljenim kućama na dan akcije je govorio i svjedok K-3 koji kaže da je gorila kuća poštara i misli da je gorila i kuća Matilde Pranjković, te da je „Fićo“ zapalio jednu štalu zapaljivim metkom. Ali s druge strane saslušana je svjedokinja Dragica Križanac je pak istakla da je gorila štala, ali da njena i kuća komšinice nisu bile zapaljene.
86. Tačno je da su neki od materijalnih dokaza izvedenih na ove okolnosti (T-263) dokazali da su neke kuće Hrvata iz Donje Dubravice zapaljene i oštećene, ali kako ispravno konstatuje i prvostepeno vijeće, dokument nema datuma niti se navode datumi eventualnog spaljivanja i oštećenja tih kuća. Isto se odnosi na dokaz T-2473 u kojem se navodi da je zapaljeno više obiteljskih domova i gospodarskih objekata, ali ni iz ovog dokaza se ne može utvrditi o kojem broju i kojim konkretno zapaljenim objektima se radi.
87. Kada je riječ o svjedocima na koje se Tužilaštvo poziva dovodeći u pitanje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pogledu tezu optužbe o pljačkanju i uništavanju imovine od strane pripadnika Armije RBiH dana 22.12.1993. godine, saslušani su svjedoci Himza Šipčić i K-3, koji su jedini o tome svjedočili navodeći da je jedan vojnik nosio tepih, dok K-3 opisuje da su „išli po kućama - tražili šta se ima pojesti i popiti“.
88. Tužilaštvo ističe da iz Zapisnika o ispitivanju Šefika Deronjića⁴ proizilazi da su „pripadnici 325. brigade najviše ulazili u kuće, te pokupili iz prvih kuća što se moglo nositi i povukli se, što je usporilo napredovanje ostalih jedinica.“ Međutim, kako je to jedini dokaz koji inkriminira pripadnike 325. bbr, i da o tome nema drugih dokaza, te da čak naprotiv ni mještani Križančevog sela koji bi time bili oštećeni, takvo nešto nisu potvrdili, Vijeće ne

³ Zapovjed, Hrvatska Republika Herceg Bosna, Zborno područje Vitez, ur.broj: 01-12-478/93. od 23. prosinca 1993. godine.

⁴ T-189.

nalazi da se ovim navodom žalbe dovelo u pitanje pravilno utvrđeno činjenično stanje u prvostepenoj presudi koja je utvrdila da nema jasnih dokaza u učešću jedinice 325 bbr u takvim radnjama.

(iii) Žalbeni navodi u pogledu inkriminacija da je optuženi propustio da poduzme mjere da kazni počinioce ubistva zarobljenika

89. U vezi sa inkriminacijom koja se odnosi na lišenje života 12 pripadnika vojske HVO-a, tužilac navodi da je prvostepeni sud propustio da utvrdi pravilno činjenično stanje u vezi sa svim elementima komandne odgovornosti koji dokazuju sposobnost da optuženi Purić komanduje brigadom, te da kao *de facto* i *de iure* nadređena osoba pripadnicima 325.brdske brigade ARBiH, koja je znala ili mogla znati da su njemu podređeni pripadnici 22.12.1993. godine, počinili zločin nad 12 zarobljenika vojnika HVO-a, propustio da poduze nužne i razumne mjere kako bi počinitelji bili kažnjeni.

a. Elementat - postojanje odnosa nadređeni – podređeni

90. Tužilaštvo u žalbi ističe da je optuženi Purić od samog početka rata obavljao komandne ili visoko rangirane dužnosti u drugim jedinicama ARBiH, te da prvostepeni sud pogrešno zanemaruje njegovo prethodno vojno iskustvo i pripremljenost komandanta. Tužilac ističe da je o njegovim dužnostima i obavezama komandanta, iscrpno govorio vještak Radovan Ilić čiji nalaz i mišljenje je relevantno za dokazivanje efektivne kontrole optuženog Purića, te da i iz ostalih provedenih dokaza proizilazi da je optuženi Purić rukovodio i komandovao napadom, da je izvršio pripremu jedinice, donosio odluke, izdavao zadatke, te primao izvještaj o izvršenim zadacima, što ukazuje da je on imao kontrolu nad pripadnicima brigade. Kada je u pitanju formalno-pravni status optuženog Purića, tužilac prigovara da je zanemaren dokaz T 332 iz koje proizilazi činjenica da je optuženi Purić postavljen za komandanta 325 bbr. 28.11.1993. godine. Tužilaštvo dalje ističe da nije sa dovoljnom pažnjom cijenjen nalaz i mišljenje vještaka Radovana Ilića koji je govorio o dužnostima i obavezama komandanta brigade.

91. Cijeneći prigovore koji se odnose zaključke pobijene presude u vezi sa postojanjem komandnog statusa optuženog Purića u *de iure* i *de facto* smislu, a u kontekstu njegove obaveze da poduzme nužne i razumne mjere da kazni počinioce zločina počinjenog 22.12.1993. godine, Vijeće nalazi da prvostepeno vijeće pravilno primjećuje (par. 434 prvostepene presude) da bi se utvrdilo postojanje prvog obaveznog elementa komandne odgovornosti - odnosa nadređeni podređeni - neophodno je pored formalnog statusa komadanta, utvrditi i da li je postojala efektivna kontrola nadređenog nad podređenim izvršiocima krivičnog djela. Efektivna kontrola se mora dokazati činjenično u svakom konkretnom slučaju i podrazumjevala bi dokaze o demonstriranoj ovlasti komandanta da zaista komanduje jedinicom, koji bi na nesporn način dokazali da je komadant brigade bio u stanju efektivno kontrolisati, disciplinovati i upravljati svojim jedinicama.
92. Prvostepena presuda kao nespornu, konstatuje činjenicu da iz dokaza proizilazi da optuženi jeste u inkriminisano vrijeme obnašao dužnost komandanta 325. brdske brigade, kao i komandanta TG Sjever. To je podrazumjevalo njegov formalno (*de jure*) status nadređenog pripadnicima kako 325. bbr, tako i drugim jedinicama koje su činile TG Sjever. Ta činjenica proizilazi i iz iskaza saslušanih svjedoka Fikreta Ćuskića, Remzije Šiljka, Mensuda Keleštura i drugih, kao i iz materijalnih dokaza T-93,5 T-332,6 T-8,7 T-48 i T-33.9
93. Međutim, za efektivnu kontrolu optuženog, bilo je nužno dokazati da je optuženi pored *de iure* ovlasti, imao i *de facto* ovlasti da upravlja jedinicom. Navedeni žalbeni razlozi nisu doveli u sumnju zaključak prvostepenog vijeća da optuženi Purić nije imao efektivnu kontrolu nad pripadnicima 325. bbr. Čak naprotiv, kako to utvrđuje i prvostepeno vijeće

⁵ Dopis, Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine, broj: 13-04-1-1717-4/18 od 20.06.2018. godine, sa prilogom Spisak vojnih lica 325. brdske brigade, Obrazac Vob-8, za lica: Almir Sarajlić, Šaćir Omanović, Sadik Omanović, Kasim Kavazović, Nijaz Sivro, Rušit Nurković i Ibrahim Purić.

⁶ Personalni karton vojnog obveznika Ibrahima Purića.

⁷ Borbeno naređenje za formiranje TG „Sjever“, R BiH, Armija BiH, Operativna grupa „Bosanska Krajina“, str. pov. broj: 02/161-10, od 11.12.1993. godine.

⁸ Borbena zapovijest za napad, R BiH, Armija R BiH, 3. Korpus O S A R BiH, OG „Bosanska Krajina“, TG „Sjever“, broj: 01/01-04/93. od 17.12.1993. godine.

⁹ Zapisnik o primopredaji dužnosti komandanta brigade, broj 01/10-1004/93 od 12.12.1993. godine, Republika Bosna i Hercegovina, Armija Republike Bosne i Hercegovine, 3. korpus OS A R BiH – 325. bbr.

iako je optuženi Purić bio neposredno prije akcije postavljen za komandanta brigade¹⁰, osim formalne, nije imao i stvarnu kontrolu nad jedinicom 325 bbr. već se susretao sa nizom opstrukcija od strane već postojećih starješina u 325. bbr.

94. Na to jasno upućuje iskaz svjedoka Mirsada Kazije, tada zamjenika komandanta 325. bbr, koji je naveo da se dosta toga promijenilo dolaskom Purića, da on kao zamjenik komandanta nije bio upoznat sa borbenim dejstvima 22.12.1993. godine, zato što je komandant radio bez dogovora, bez izvještavanja, da je za samu akciju čuo tokom dana od veziste, te da nije znao ni koje su jedinice sudjelovale. Kao razlog njegovog protivljenja da Purić bude komandant, svjedok Kazija navodi da Purić nije bio sposoban za tu dužnost a što je zaključio iz ranijih razgovora s njim, da u ratnim uslovima brigada mora imati referisanje u jutarnjim i večernjim satima, podnošenje svih izvještaja sa terena, zahtjeva i potreba, a da oni to nisu imali i da se „sve radilo u hodu“. Kao razlog tome, svjedok navodi da optuženi Purić nije htio razgovarati s njima, da je više slušao pojedine civile, nego komandu, a kada mu je rečeno šta treba raditi, „okretao je drugu temu“. Ovaj svjedok je potvrdio da je lično od generala Alagića tražio da Purića smjeni, odnosno da su to uradila njih četvorica Edin Mehić, Nijaz Sivro, Jasmin Ganić i on. Ovakva saznanja od svjedoka Mirsada Kazije, potvrdio je i Mensud Keleštura, koji je naveo da mu je Kazija rekao da Purić održava samo sastanke sa dva komandanta bataljona, Mehićem i Tarahijom, a da svoje pomoćnike ne poziva na sastanke. Slično je naveo i svjedok Ekrem Sivro (tada načelnik artiljerije 325. bbr) navodeći da je u komandi brigade bilo nezadovoljstvo, da su smatrali da im treba stručnije vojno lice da ih organizuje, te da se većina tadašnjih članova komande protivila postavljenju Purića, a misli da je povodom toga neki dopis upućen komandantu korpusa¹¹. Da su postojale opstrukcije pojedinih

¹⁰ dokaz T 33 Zapisnik o primopredaji dužnosti komandanta brigade od 12. 12. 1993. godine

¹¹ T-345 - Dopis 325. bbr upućen komandantu 3. korpusa Mehmedu Alagiću, od 21.11.1993. godine, među 30 potpisnika ovog akta, tada članova komande brigade i članova komandi 2. i 3. bataljona, stoji ime i prezime, te potpis svjedoka Ekrema Sivre. U istom se, između ostalog, navodi: „Iz naprijed iznesenog, a cijeneći opšte raspoloženje i stavove članove k-de brigade i k-di 2. i 3. bb, kao i raspoloženje najvećeg broja boraca upozoravamo Vas da bi najavljene moguće kadrovske promjene mogle u različitim segmentima života i rada u 325. bbr imati izrazito negativnu refleksiju na b/g kao i b/m jedinice, a posebno na moguće osipanje starješinskog i boračkog kadra u druge formacije i na druge dužnosti. S naše strane mi smo spremni učiniti sve što je u našoj mogućnosti da spriječimo bilo kakve negativne posljedice koje bi se mogle izazvati ovim kadrovskim promjenama, te stoga tražimo da i dalje na dužnosti k-ta naše brigade ostane k-dant MENSUD KELEŠTURA, jer s obzirom na raspoložive materijalne i druge mogućnosti, kao i

članova brigade u odnosu na Ibrahima Purića, potvrdili su i svjedoci Jasmin Ganić i Edin Mehić. Također, slične navode je potvrdio i svjedok K-8 izjavivši da Purić nije bio dorastao mjestu komandanta brigade, u smislu da nije imao vojno obrazovanje. I svjedok Fikret Ćuskić je smatrao da Ibrahim Purić nije bio profesionalac, kako navodi “on je ovako veliki patriota, čovjek koji je sebe unio u taj rat”, ali da ipak nije imao vojnih znanja i vještina za komandu sa tako puno usitnjenih jedinica koje se integrišu za izvođenje borbenih dejstava na tom prostoru. Dok svjedok Remzija Šiljak smatra da se Purić za tako kratko vrijeme nije snašao kao komandant 325. brigade.

95. Optuženi Purić je dana 26.12.1993. godine, dakle četvrti dan nakon akcije smjenjen sa mjesta komandanta TG Sjever, a nakon nešto više od mjesec dana i sa pozicije komandanta 325. bbr (dokaz T 178), i na njegovo mjesto je došao tadašnji načelnik štaba Mevludin Berberović. Sve navedeno čini navode žalbe neosnovanim, i suštinski dovodi u pitanje tezu tužioca o postojanju efektivne kontrole optuženog Purića nad jedinicom kojoj je pripadao optuženi Sarajlić, a za kojeg je utvrđeno da je lišio života zarobljene pripadnike HVO-a.

(iv) Elementat da je znao ili mogao znati da su njegovi podređeni počinili zločin

96. Tužilac u žalbi ističe da postoje dokazi da je optuženi Purić bio upoznat sa zločinom koji se desio zarobljenim vojnicima HVO-a. Dokaze tome Tužilaštvo nalazi u iskazima svjedoka Edina Mehića, Sanela Beše, Srećka Stipovića, Atifa Mujanovića i Nezira Delića, te Mevlidina Berberovića i Sanela Beše. Tužilac navodi da iskazi ovih svjedoka dokazuju da informacija o stradanju vojnika nije bila nikakva tajna da se o tome pričalo, da je ta informacija bila lako dostupna.

97. Vijeće primjećuje da se prvostepena presuda detaljno bavila pitanjem postojanja i ovog obaveznog elementa komandne odgovornosti (paragraf 449-479 prvostepene presude) dajući detaljnu argumetaciju za svoj zaključak da nije van razumne sumnje utvrđeno da

sposobnosti prema nama potčinjenim u potpunosti obezbjeđuje maksimalno angažovanje jedinice i RiK-a u našoj brigadi.“

je optuženi Purić bio obaviješten o počinjenom zločinu, niti na sam dan akcije, niti u danima koji su uslijedili.

98. Budući da kako je to već ranije istaknuto, Vijeće nije utvrdilo ispunjenost prvog obaveznog elementa komandne odgovornosti (odnos nadređeni podređeni) to se ukazuje suvišnim i pravno irelevantnim razmatranje ovog žalbenog navoda.

99. Identična je situacija i u pogledu žalbenih navoda koji se odnose na treći element komandne odgovornosti da je optuženi prospustio da preduzme nužne i razumne mjere da se kazni počinilac krivičnog djela.

100. Vijeće podsjeća da su elementi komandne odgovornost propisani članom 180. stav 2. KZ BiH identični sa priznatim elementima u međunarodnom običajnom pravu: a) postojanje odnosa nadređeni – podređeni, b) nadređeni je znao ili je bilo razloga da zna da će biti ili da već jeste počinjeno krivično djelo, c) nadređeni nije preduzeo potrebne i razumno moguće mjere da to krivično djelo spriječi ili da kazni izvršioca. Radi se o kumulativnim uslovima i nedostatak jednog od ova tri uslova ima za posljedicu nemogućnost utvrđivanja komandne odgovornosti.

101. Stoga u situaciji kada je Vijeće utvrdilo da nedostaje prvi element komandne odgovornosti optuženog Purića, nije bilo potrebe za ispitivanjem žalbenih navoda u pogledu eventualne ispunjenosti ostala dva uslova komandne odgovornosti.

B. ŽALBA BRANIOCA OPTUŽENOG ALMIRA SARAJLIĆA

1. BITNE POVREDE ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA

(a) Izreka presude nerazumljiva, protivrječna samoj sebi i razlozima presude

102. Branilac optuženog Sarajlića navodi da je izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi i razlozima presude i razlog tome nalazi jer u izreci presude nije

navedeno ko je tačno lišen života, posebno u dijelu koji se odnosi na NN lica. Kako nije tačno opisano ko su ta navedena lica, ne može se znati ni njihov status, te ovakva nejasnoća čini presudu nerazumljivom u smislu člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH.

103. Vijeće je ocjenilo navedeni prigovor nesnovanim. Iz provedenih dokaza, a kako je to pravilno zaključilo i prvostepeno vijeće, nepobitno je proizilazila činjenica da su stradala dva NN lica bila također pripadnici HVO zarobljeni dana 22.12.1993. godine zajedno i sa ostalim identifikovanim žrtvama. O zarobljavanju ovih lica svjedočili su svjedoci Jadranko Šafradin, Žarko Šafradin, te svjedoka Ilija Šafradin čija je izjava pročitana. Isto su potvrdili i svjedoci pripadnici Armije RBiH koji su učestvovali u inkriminisanom događaju, poput svjedoka K-3 i K 5, Semira Kablara, ali i drugi svjedoci srodnici zarobljenih i stradalih vojnika HVO-a, Rahmana Okugić (sestra Sulje-Damira Zlojića), Žarko Šafradin (brat Ivica Šafradina zvanog Cico i dr.

104. Nema dileme da se radilo o pripadnicima HVO., a činjenica da su oni do ovog postupka ostali neidentifikovani, nema značaja za utvrđivanje odlučne činjenice da se radilo o vojnicima HVO koji su stradali na način opisan u dijelu optužnice koji je teretio optuženog Sarajlića. Vijeće ne nalazi da je presuda u ovom dijelu nerazumljiva, te je prigovor odbrane nije doveo u pitanje.

(b) Povreda prava na odbranu

105. Žalbom se također navodi da je povrijeđeno pravo na odbranu optuženog budući da nije dozvoljeno da se provedu dva vještačenja koja su prema stavu odbrane bila neopodna da se provedu kako bi se dokazala teza odbrane da fizički nije moguće da za par sekundi jedna osoba ubije 12 osoba i da neka od tih tijela nemaju uopće rane od vatrenog oružja.

106. Prema pobijanoj presudi, odbrana optuženog Sarajlića je predlagala dva vještačenja jedno po vještaku sudske medicine dr Rifatu Kešetoviću, koje je predloženo na okolnost

utvrđivanja razloga smrti stradalih, budući da je odbrana prigovarala u toku postupka da na tijelima koja su razmjenjena, a za koja se pretpostavlja da su stradala u inkriminiranom događaju, nema povreda nanesenih vatrenim oružjem, već su od strane dr. Pavlić, mrtvozornika koji je pregledao tijela, utvrđene različite tjelesne povrede koje nisu nastale od vatrene oružja.

107. Vijeće međutim, nalazi da je prvostepena presuda cijenila ovaj prijedlog (paragraf 38. prvostepene presude) i nalazi da su razlozi koji su dati takvoj odluci prihvatljivi, budući da je upravo predloženi vještak od strane odbrane dr. Rifaf Kešetović, naveo da njegov pregled sada ne bi bio relevantan, odnosno da su relevantnije činjenice koje je mrtvozornik dr. Pavlić konstatovala kod pregleda neposredno kada su tijela razmjenjena, te da vještak bez obdukcije ne bi mogao dati informacije koje odbrana predlaže, a što je obzirom na protek vremena sada nesvršishodno.

108. Također, kada je u pitanju drugi prijedlog odbrane da se provede balističko vještačenje po vještaku Dini Osmankadiću, a kako bi se utvrdilo da li je fizički moguće da jedna osoba za par sekundi ubije 12 osoba iz vatrene oružja, vještak se na statusnoj konferenciji izjasnio da je teško predvidivo, ako ne i nemoguće, da se dođe do nespornih zaključaka naročito u pogledu predložene naredbe za vještačenje u tački 8. koja se odnosi na „rasipanje pogodaka“ te da se rezultati opišu fotografijama i skicom, kao i u pogledu tačke 10. koja se odnosila na upotrebu puške na maketama kako bi se mogao dobiti približan rezultat opažanja.

109. Vještak se izjasnio da je veoma upitno da li bi se mogao dobiti relevantan rezultat budući da ovakva simulacija ovisi i od nečije sposobnosti u rukovanju oružjem, te bi sve moglo biti rezultirati neodređenim rezultatima koje i vještak sam predviđa. Iz navedenog je jasno da provođenje ovakvog vještačenja ne bi bilo svršishodno, jer u konačnici ne bi dalo nikakav konkretan zaključak, te je u tom smislu ovo vijeće odbilo prigovor žalbe, nalazeći da ove odluke prvostepenog vijeća nisu dovele u pitanje pravo optuženog na odbranu. Vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće dalo logično i jasno objašnjenje (paragraf 39. prvostepene presude), koje i ovo vijeće prihvata.

(c) Pogrešna primjena Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka

110. Ovaj prigovor se prvenstveno odnosi na svjedočenje svjedoka K3, za kojeg po tvrdnji žalbe, nije jasno kakav je status ovaj svjedok imao, da li je bio svjedok sa mjerama zaštite ili zaštićeni svjedok, budući da prema Zakonu o zaštiti svjedoka, presuda ne može biti zasnovana na iskazu ovakvog svjedoka. Odbrana smatra da se radi o zaštićenom svjedoku te bi se njegovom iskazu trebalo pristupiti sa tog aspekta, odnosno da se presuda nije mogla zasnovati samo na ovom iskazu.
111. Cijeneći pobijanu presudu i status ovog svjedoka, Vijeće je utvrdilo da je odlučujući o prijedlozima Tužilaštva BiH, sudija za prethodni postupak donio rješenje broj S1 1 K 024608 18 Krn 14 od 10.12.2018. godine, kojim je između ostalog i svjedoku "K-3" odredio mjere zaštite ličnih podataka i dodjelio pseudonim K3. Budući da se radilo o svjedoku koji je očevdac inkriminisanog događaja, Sud je tada našao opravdanim odrediti mjere zaštite, jer se svjedok svrstava u kategoriju ugroženih svjedoka, kao i u kategoriju svjedoka pod prijetnjom, obzirom da zbog specifičnih okolnosti slučaja postoji razumna osnova za bojazan da bi zbog njegovog učešća u ovom postupku, ozbiljno bila ugrožena njegova sigurnost, kao i sigurnost članova njegove porodice, a sve imajući u vidu odredbu iz člana 3. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka.
112. Također, u toku postupka, Tužilaštvo je iznijelo prijedlog za određivanje dodatnih mjera zaštite u odnosu na svjedoka "K-3", i to zbog pritisaka i prijetnji koje je svjedok doživio, kao i činjenice da je tokom istrage pretučen, da je u srodničkim odnosima sa pojedinim optuženim, zbog čega svjedok smatra da je njegova sigurnost ugrožena, te traži da tokom svjedočenja ne bude sa optuženim u istoj prostoriji, te su svjedoku dodjeljene dodatne mjere zaštite u vidu svjedočenja iz druge prostorije, primjenom koje mjere je svjedok i saslušan.
113. Iz navedenog, što je i jasno konstatovano u pobijanoj presudi (str.14, par.12) jasno proizilazi da se radilo o svjedoku sa mjerama zaštite, a nikako o kategoriji "zaštićenog

svjedoka” na koji odbrana ukazuje. Svjedok je tokom svjedočenja imao zaštićene podatke, te pseudonim, te je naknadno odlučeno i da mu se odrede druge mjere u vidu svjedočenja iz druge prostorije. Kategorija “zaštićenog “svjedoka je posebna kategorija propisana čl. 14 – 23. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka, a koja podrazumjeva potpunu zaštitu identiteta svjedoka i posebnu procedure ispitivanja tog svjedoka, na poseban zapisnik, bez prisustva stranaka. Pri čemu se ovaj zapisnik čita na glavnom pretresu.

114. Obzirom da je rješenjima Suda BiH svjedok K3 dobio mjere zaštite, te dodatne mjere svjedočenja iz druge prostorije, da je svjedok direktno i unakrsno ispitan tokom trajanja glavnog pretresa, potpuno je jasno da se radilo o svjedoku sa mjerama zaštite, a ne o zaštićenom svjedoku shodno članu 14. Zakona o zaštiti svjedoka, na koga se i odnosi odredba o ograničavanju korištenja iskaza takovog zaštićenog svjedoka iz člana 23. Zakona o zaštiti svjedoka.

115. Stoga, prigovor odbrane koji implicira da se radi o zaštićenom svjedoku, na čijem se iskazu ne može zasnovati presuda, ne može se prihvatiti budući da je Vijeće utvrdilo da se ne radi o toj kategoriji svjedoka.

(d) Pogrešna primjena standard *in dubio pro reo* i pogrešna primjena standarda dokazivanja

116. Odbrana smatra da je sud dužan s jednakom pažnjom cijeniti kako dokaze koje terete optuženog, tako i one koji mu idu u korist. U tom smislu sve dokaze je nužno tumačiti u skladu s principom *in dubio pro reo*. U ovom dijelu branilac navodi da je svjedok K3, koji je bio ključni svjedok, rekao da mu je prijećeno da će odgovarati za ubistvo dvije žene, a svaki put kada je davao iskaz, mijenjao ga je u bitnim dijelovima.

117. Odbrana prigovara da se prvostepeno vijeće uopće ne bavi kredibilitetom svjedoka K3, te ističe da je svjedok K3 nakon što je optuženom izrečena prvostepena presuda, poslao optuženom Sarajliću dvije izjave ovjerenu kod notara u kojoj povlači izjavu datu

pred Sudom u ovom predmetu. Odbrana se poziva na član 295. Zakona o krivičnom postupku BiH koji propisuje da se uz žalbu mogu dostaviti novi dokazi koji nisu mogli biti dostavljeni ranije.

118. Najprije, neosnovan je navod da se prvostepena presuda ne bavi pitanjem kredibiliteta svjedoka K3, budući da je iskaz svjedoka K3 bio predmet detaljne ocjene od strane prvostepenog vijeća, gdje se njegov iskaz detaljno analizira u odnosu na cjelokupan događaj iz optužnice, pri čemu se ovaj iskaz dovodi u vezu sa ostalim izvedenim dokazima, na osnovu čega je prvostepeno vijeće donijelo svoj zaključak o tome da li je određena činjenica na kojoj se temelji prvostepena presuda dokazana ili nije dokazana.

119. Odbrana optuženog je uz žalbu dostavila kao novi dokaz dvije izjave koje je svjedok dao kod notara i koje je nakon prvostepene presude dostavio optuženom Sarajliću u kojoj navodi da je u toku postupka govorio neistinu i da uopšte nije bio prisutan na mjestu događaja. Vijeće je međutim utvrdilo da se u dostavljenim izjavama radi o notarskoj ovjeri potpisa davaoca izjave, a ne i sadržaja same izjave.

120. Vijeće podsjeća da je svjedok K3 detaljno ispitan (direktno i unakrsno) tokom prvostepenog postupka, kada je bio u poziciji da odgovori na sva pitanja u vezi predmetnog događaja. Činjenica da je nakon donošenja prvostepene presude dao svoju izjavu, u postupku i pred organom koji ne ispunjava kriterije ZKP BiH za saslušanje svjedoka, tako da te izjave u suštini nemaju karakter novog dokaza i ne mogu imati takav značaj kakav im odbrana pridaje.

121. Pri tome je očigledno, da ne postoji pravosnažna sudska presuda u kojoj bi bilo utvrđeno da je svjedok K3 dao lažan iskaz na suđenju u predmetu protiv optuženog Almira Sarajlića, a da bi takve izjave kojima se mijenja ranije dato svjedočenje, bile od značaja. Kod takvog stanja stvari, insistiranje odbrane na činjenici da se radi o notarski obrađenoj izjavi koja ne može biti zanemarena, u konkretnom slučaju nije relevantno. Dakle, notarska ovjera se odnosi na činjenicu potpisa i identifikacije lica, a ne samog sadržaja izjave i ni

u kom slučaju ne može zamijeniti pravosnažnu krivičnu presudu za krivično djelo davanja lažnog iskaza na temelju koje bi ovo vijeće moglo prihvatiti da je svjedočenje svjedoka K3 bilo lažno i na temelju čega bi dostavljene izjave mogle biti tretirane kao novi dokaz koji bi značajno uticao na drugačiji ishod presude.

(e) Nisu utvrđene odlučne činjenice

122. Odbrana također navodi da je prvostepeni sud propustio da utvrdi odlučne činjenice koje jasno dovode u sumnju da su oštećeni vojnici uopšte streljani. U tom smislu se poziva na iskaze svjedoka Hidajeta Sivre, te ostalih svjedoka Ejuba Džidića, Fadila Krehića i dr. Prvostepeni sud ove iskaze uopće nije cijenio kao relevantne i time je prekršeno načelo “*van svake razumne sumnje*” jer odlučne činjenice nisu bila na pravilan način utvrđene.

123. Pored toga odbrana se poziva na iskaz svjedoka dr. Ljiljane Pavlić koja je prilikom pregleda leševa, naišla na tijelima mnogo drugih povreda a ne od vatrenog oružja, te da po stepenu truljenja leša, nije se moglo zaključiti da su lica ubijena isti dan.

124. Također, odbrana smatra da nisu utvrđene odlučne činjenice da li su oštećeni uopšte streljani, budući da takve priče nisu “kružile po selu”, ali i činjenicu da je optuženi Sarajlić tog 22.12.1993.godine povrijedio nogu i spasio vojnika Haskića i otišao s njim u Počulicu u ambulantu. Prihvatajući iskaz K3 prvostepeni sud ne daje uopće razloge zašto ne prihvata iskaze drugih svjedoka koji su ovo potvrdili.

125. Cijeneći prigovore odbrane koji se odnose na pitanje utvrđivanja odlučnih činjenica, a naročito onih koji se tiču pitanja da li su stradali vojnici uopće streljanji, da je optuženi u inkriminiranom periodu povrijedio nogu, te da sud ne daje razloge zašto ne cijene ostale dokaze odbrane, Vijeće međutim nalazi da se ovi prigovori suštinski odnose na pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, te će odgovore na ovaj dio žalbe dati u dijelu presude koji se odnosi na prigovore o pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja. Također,

prigovori odbrane koji se odnose i na pitanje kredibiliteta svjedoka K3 biće razmotreni u dijelu presude koji se odnose na pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja.

(f) Prekoračenje optužnice

126. Odbrana također prigovara da je prvostepeno vijeće izvršilo intervencije u činjeničnom opisu bića krivičnog djela, te dodajući više izmjena, u potpunosti izmjenilo suštinu optuženja i dijelove koji se tiču bitnih elemenata djela, te samim tim doveli optuženog u nepovoljniji položaj, čime je počinjena bitna povreda postupka.

127. Ocjenom žalbenih prigovora u dijelu izmjene činjeničnog opisa izreke presude u odnosu na optužnicu, vijeće ne nalazi da je odbrana osnovano dovela u pitanje presudu u ovom smislu, te da iznesene intervencije nisu bile suštinskog karaktera koji bi optuženje činili težim po optuženog.

128. U činjeničnom opisu tačke 1. optužnice, a u vezi inkriminacije prema optuženom Sarajliću, izmijenjen je navod „noseći u šatorskom krilu onespobljenog ranjenog vojnika“ na način da glasi „noseći onespobljenog ranjenog vojnika“, zatim navod „da bi učestvovali u pretresanju i skidanju određenih dijelova uniformi sa zarobljenih pripadnika HVO-a, fizičkom i psihičkom maltretiranju“ izmijenjen je tako da glasi „da bi učestvovao u pretresanju i psihičkom maltretiranju, te navod „te nakon dobijenog odobrenja od strane zapovjednika III bataljona 325. bbr. Ibrahima Tarahije, držeći u rukama automatsko vatreno oružje povelu zarobljene HVO vojnike [...]“, izmijenjen je na način da se navodi „te nakon što je komandant 3. bataljona 325. brdske brigade Armije RBiH, Ibrahim Tarahija, rekao da se zarobljenici sprovedu u komandu brigade na Počulicu, držeći u rukama automatsko vatreno oružje, zajedno sa Sadikom Omanovićem, Šaćirom Omanovićem i Kasimom Kavazovićem, poveo zarobljene HVO vojnike [...]“. Nadalje, navod „prema obiteljskoj kući Almira Sarajlića zv. Roki“, izmijenjen je na način da glasi „prema svojoj porodičnoj kući“, kao i navod „pored obiteljske kuće Almira Sarajlića zv. Roki“, koji sada glasi „pored kuće, zatim, između navoda „da uđu u tranšej pored kuće“, te „rafalnim pucnjevima“, dodat je veznik „i“. U pogledu navoda koji se tiču pripadnika

radnog voda 325. brdske brigade dodata je oznaka "Armije RBiH", te navod "nakon dva do tri dana", koji se odnosi na vremensku odrednicu kada su tijela plitko pokopana je izostavljen, kao i navod "zajedno sa tijelom Dragana Marosa zvanog „Macan“ čije tijelo je pronađeno i pokupljeno na dan razmjene", kao i iz činjeničnog opisa izostavi i navod "nastupile kao posljedica upotrebe vatrenog oružja, hladnog oružja (noža) i tupih predmeta. S druge strane precizirano je određenje oružanih snaga u okviru koje je navedena brigada egzistirala, pa je tako umjesto "Armija BiH" navedeno "Armija RBiH".

129. Dakle, ako se analizira svaka ova pojedina intervencija u izreci presude, a za koju je prvostepeni sud dao prihvatljivo obrazloženje (str.105 i 106) prvostepene presude, Vijeće zaključuje da niti jedna izmjena nije bila suštinskog karaktera, već da se radilo ili o preciziranju činjeničnog opisa, usklađivanju sa izvedenim dokazima, kao i o intervenciji koja je imala zadatak da tekst činjeničnog opisa učini jasnijim. Nije osnovan navod žalbe koji je tvrdio da je ovim intervencijama suštinski izmjenjena kvalifikacija, pogotovo ne na teže u odnosu na optuženog, prema tome Vijeće zaključuje da nije došlo do prekoračenja optužbe na način kako se to ističe u žalbi.

V. ŽALBENI OSNOV U SKLADU SA ČLANOM 299. ZKP BIH: POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

130. Branilac optuženog Sarajlića u dijelu žalbe koji se odnosi na pogrešno i nepotpuno činjenično stanje, osporava pribavljanje izjava od pojedinih svjedoka poput svjedoka K4, Jasmína Omanovića, Reufa Šehaganovića, Nijaza Sarajlića i dr. Branilac navodi da je na ove svjedoke prilikom uzimanja izjava tokom istrage, uticano prijetnjama i zastrašivanjem, te da su činjenice u predmetu koje su se zasnovale na ovim iskazima, pogrešno utvrđene, jer su zasnovane na dokazima koji su prikupljeni povredama ljudskih prava i sloboda.

131. Međutim, zaključak prvostepenog vijeća u pogledu ovih prigovora pravilno utvrđuje da su zapisnici o ispitivanju svjedoka u potpunosti sačinjeni u skladu sa odredbama ZKP BiH koji se odnose na ispitivanje svjedoka, da su svjedoci prije saslušanja opomenuti da su dužni da govore istinu, kao i da su im saopštena ostala obavještenja i pouke, da su

upitani za svoje lične podatke, te im je data pouka da su dužni o svakoj promjeni adrese obavijestiti tužioca i sud, a o svemu navedenom sačinjen je zapisnik, koji su saslušani svjedoci i potpisali.

132. Također, pravilno je konstatovano da izneseni navodi o zastrašivanju, ucjenama i prijetnjama nisu potkrijepljeni konkretnim dokazima kako bi se provjerila njihova tačnost i osnovanost. Nema podataka da je neko od svjedoka slične navode prijavio ili Sudu ili Tužilaštvu. Stoga, ovakav navod odbrane i prema mišljenju ovog Vijeća ostaje u domenu neosnovanih tvrdnji, špekulacija usmjerenih na osporavanje zaključaka prvostepene presude koji se tiču odgovornosti optuženog. Osim toga, svi ovi svjedoci svjedočili su o sporednim okolnostima i niti jedan od navedenih svjedoka nije govorio o direktnom učešću optuženog u ubistvu oštećenih, te samim time njihovi iskazi nisu relevantni za dokazivanje same krivice optuženog za sam čin ubistva, te je nejasno kojim motivima bi se vodilo Tužilaštvo kako bi došlo do iskaza koji u konačnici nisu direktno inkriminirajući za optuženog.

133. Nadalje, cijeneći prigovor kojim branilac u žalbi osporava način ocjene iskaza svjedoka koji su mijenjali svoje izjave na suđenju, te dovodi u pitanje zaključak suda kojim prihvata da su određena odstupanja u iskazima uzrokovana protekom već više od 25 godina, a s druge strane taj protok vremena ne uzima u obzir kada je u pitanju iskaz svjedoka K3, vijeće podsjeća na odredbu člana 15. ZKP BiH koji govori o jednom od temeljnih principa Zakona o krivičnom postupku, a to je da dokazivanje i ocjena dokaza ne podliježe pravilima i da je sudeće vijeće u potpunosti slobodno cijeliti dokaze i pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi.

134. Iz pobijane presude je jasno da je i pretresno vijeće uočilo da u određenim slučajevima dolazi do odstupanja od prvobitnih izjava nekih od svjedoka poput Nusreta Bektaša, Sifeta Fetića, Jasmina Omanovića, Seada Kobilice, Reufa Šehaganovića, Bakira Novalića, Đemala Bektaša, Zikreta Osmančevića, Sejada Omanovića i K-4. Očigledno je da su ovi svjedoci uglavnom ili u značajnom dijelu negirali svoje iskaze iz istrage tokom svjedočenja pred ovim sudom. Međutim, Vijeće najprije primjećuje da su

svi navedeni svjedoci tokom svjedočenja potvrdili da su bili upoznati sa pravima koja im pripadaju shodno Zakonu o krivičnom postupku BiH i da su njihovi potpisi na zapisnicima iz istrage koje su uredno potpisali, uz prethodnu izjavu da nemaju primjedbi na način na koji je vođen razgovor i da im nije priječeno.

135. Osim toga ovi svjedoci su davali iskaze o činjenicama koje nisu u tolikoj mjeri značajne za utvrđivanje same krivice optuženog za čin ubistva, više su svjedočili na okolnost njegove pripadnosti 325. brigadi ARBiH (Nusret Bektaš), ili pripadnosti stradalih jedinicama HVO (izjava Sifeta Fetića), te da su prvu grupu stradalih žrtava činili civili Kata Alilović i Matilda Pranjković (Jasmin Omanović), o postrojavanju probojne čete 3. bataljona 325. brigade (svjedok Sead Kobilica), o imenima stradalih HVO vojnika (svjedok Reuf Šehagonović) itd.
136. Sve ove okolnosti su svakako potkrijepljene iskazima i ostalih saslušanih svjedoka, a kako su svjedoci potvrdili tačnost svojih potpisa na izjavama iz istrage, nema dileme da su njihovi iskazi, uprkos činjenici da su neki konfuzni, da su neki od njih izbjegavali direktne odgovore na pitanja ili da nisu sigurni u ranije date izjave, te ako se ima u vidu i protek vremena od inkriminiranog događaja, prvostepeno vijeće je pravilno cijeno njihove izjave iz istrage, naročito našavši da su iste u skladu i sa ostalim izvedenim dokazima.
137. Nadalje, odbrana u najvećem dijelu žalbe koja se odnosi na utvrđivanje činjeničnog stanja u vezi čina ubistva, osporava iskaz svjedoka K3 nalazeći da se na njegovom iskazu ne može zasnovati presuda, da se njegovom iskazu ne može vjerovati jer je izjavu mijenjao više puta. Osim toga, odbrana ističe da su svjedok K3 i optuženi često dolazili u sukob, te se postavlja pitanje njegove objektivnosti i nepristrasnosti.
138. Vijeće je cijeno izjavu¹² i iskaz svjedoka K3 koji su korišteni u toku postupka za dokazivanje konkretno učešća optuženog Sarajlića u ubistvima oštećenih pripadnika

¹² Zapisnik o saslušanju svjedoka K-3 od 06.11.2018.godine, dokaz T-80. U pitanju je samo jedna izjava iz istrage koja je prihvaćena kao dokaz.

HVO formacija. Iz obrazloženja pobijane presude, svjedok K3 je jedini očevidac predmetnog događaja u kojem su stradali zarobljeni pripadnici HVO-a. Ocjenom iskaza ovog svjedoka, suprotno stavu odbrane, i ovo Vijeće je stava da je iskaz svjedoka koji govori konkretno o učešću u događaju jasan i nedvosmislen, posebno jer sam događaj i način na koji je optuženi postupao pojašnjava na sličan način i u izjavi iz istrage i u toku davanja iskaza tokom glavnog pretresa. Razlike u izjavama na koje se odbrana referiše ne odnose se na samo učešće optuženog Sarajlića.

139. Suštinski, svjedok K 3 opisao je radnje koje su prethodile odvođenju, samo kretanje pripadnika ARBIH, odvođenje oštećenih na isti način kako su to opisali i drugi svjedoci poput svjedoka K5, opisujući tok događaja na isti način kako je to opisao i K3. U pogledu, lica koja su prisustvovala zarobljavanju, iskaz svjedoka K-3 je potvrđen iskazima svjedoka Šaćira Sivre, Semira Kablara, te pročitanim iskazom svjedoka Fikreta Krđalića (T-56).

140. Kada je u pitanju okupljanje pripadnika ARBIH i postrojavanje zarobljenih pripadnika HVO, svjedok K3 je opisao da su vojnici HVO-a najprije pretreseni i da im je neko rekao da vade sve iz džepova, a što je potvrdio i svjedok K1 u svojoj izjavi navodeći da su HVO vojnici najprije pretreseni. Da su zarobljenici vrijeđani i da su im upućivane psovke, o čemu također svjedok K3 govori u svom svjedočenju, potvrdio je i svjedok K5, navodeći da je čuo optuženog Sarajlića i Sadika Osmanovića kako ih vrijeđaju i „psuju“. Svjedok K3 je opisao da je Ibrahim Tarahija izdao naredbu da se zarobljeni odvedu u komandu u Počulicu i da je naveo da im se ne smije ništa desiti. Da su zarobljene prema Počulici povelala četiri vojnika između kojih i optuženi Sarajlić, proizilazi ne samo iz iskaza svjedoka K3, već i K-5, Nusret Bektaš,¹³ Mirsad Muratović, Ljiljan Ramljak, Jadranko i Žarko Šafradin, te je pročitani iskaz svjedoka K-1. Dakle sve su ovo okolnosti koje su prethodile ubijanju zarobljenih i nedvosmisleno su potvrđene kako od svjedoka K-3 tako i od strane drugih svjedoka.

141. O samom činu ubijanja zarobljenih, svjedok K3 govori kao jedini direktni očevidac i to dosljedno ostaje pri izrečenom, opisujući način na koji se sve odigralo. Iz takvog

¹³ Iskaz iz istrage uložen kao dokaz T-22.

njegovog svjedočenja ni prema ocjeni ovog Vijeća ne proizilaze nelogičnosti ili činjenice koje bi dovele u pitanje zaključak da je svjedok K3 zaista vidio ono što opisuje. Njegov iskaz je dosljedan, jasan i ne ostavlja prostor sumnji u drugačiji tok događaja. Čak i svjedok Nezir Krehić koji je naveče učestvovao u odvoženju tijela opisao da je u tranšei vidio preko 10 tijela i da su ležala na razdaljini od po 20 m, jedan kraj drugog, što također ukazuje na način stradanja kako je to opisao svjedok K3. Iskaz svjedoka K-3 također je saglasan i iskazima brojnih svjedoka koji su čuli o stradanju zarobljenih vojnika HVO iz rejonu Šafradina, jer se u danima koji su uslijedili nakon stradanja vojnika, počelo pričati da su vojnici HVO iz rejonu Šafradina zarobljeni, a potom i strijeljani kod porodične kuće optuženog Sarajlića, i ta se priča uglavnom vezala za optuženog Sarajlića zvanog Roki ili Muharika. O tome su iskaz dali Enes Gluhač, Jadranko Šafradin, Jasmin Omanović, Sead Kobilica, Himzo Šipčić, Mirsad Muratović, Ismet Omanović, Reuf Šehaganović, Bakir Novalić, Nusret Bektaš, Zakir Novalić, Hamid Haskić, Ljuban Badrov, Džemal Bektaš, Zlatan Hidić, Zikret Osmančević, Zdravko Matošević, Edin Mehić, Sead Omanović, Sifet Fetić, svjedok K-4 i Ahmet Hođić, te su pročitani iskazi svjedoka Saliha Zukana, Sifeta Baručije, Bakira Sivre, Fikreta Krđalića, Memsina Sivre, Ćamila Lepira, Sevdalije Sivre, te Muharema Sivre.

142. Sve ove činjenice govore u prilog zaključku da je učešće optuženog Sarajlića bilo upravo na način kako mu je to optužnicom stavljeno na teret i da navodi odbrane o njegovim različitim izjavama, nisu osnovani budući da je svjedok u svom svjedočenju i izjavi iz istrage ostao dosljedan da je opravo optuženi pucao na opisani način u zarobljene.

143. Nadalje, odbrana osporava zaključak da je optuženi Sarajlić streljao najmanje 12 lica, te navodi da nije tačno ni utvrđeno koliko lica je stradalo tom prilikom. Osim toga, svjedok Ljiljan Ramljak je tvrdio da su vojnike HVO odveli vojnici u tamnim uniformama prema tzv. Suhim hrastovima, a ne prema kući optuženog.

144. Prvostepena presuda (parg. 214-229) detaljno obrazlaže veći broj dokaze iz kojih proizilazi zaključak da se radi o najmanje 12 zarobljenih pripadnika HVO, navodeći pri

tome imena njih 10. Prvostepeno vijeće je cijenilo iskaze pojedinih svjedoka koji navode imena pojedinih zarobljenih pripadnika HVO-a , navodeći okolnosti iz kojih prozilaze međusobna poznanstva pojedinog svjedoka i zarobljenog lica. Svjedoci Samir Kablar i Šaćir Sivro potvrđuju da je među zarobljenim licima jedan pripadnik HVO-a bio ranjen u ruku , a drugi se nalazio na nosilima. Ovi dokazi žalbom odbrane nisu dovedeni u pitanje i kao takvi su prihvatljivi i za ovo Vijeće. Također, paragrafi 290-300 prvostepene presude sadrže argumentaciju, prihvatljivu i za ovo Vijeće, u pogledu broja ubijenih pripadnika HVO čija su tijela zatečena u tranšei pored porodične kuće optuženog Sarajlića

145. Kada je u pitanju navod da su zarobljeni odvedeni prema tzv. Suhim hrastovima, ovaj navod odbrane se ne može prihvatiti budući da niti jedan saslušani svjedok na okolnost odvođenja zarobljenih nije spominjao taj lokalitet, pa čak ni svjedok Ramljak, kako se to žalbom tvrdi. Saslušani svjedoci K-5, K-1, Nusret Bektaš, Mirsad Muratović, Ljiljan Ramljak, Jadranko i Žarko Šafradin potvrđuju odvođenje zarobljenika prema Počilici, odnosno kući Džeme Sarajlića.

146. A kada je u pitanju teza da li je moguće da optuženi sam počini ubistvo 12 lica iz vatrenog oružja, svjedok K 3 je opisao da je optuženi Sarajlić pucajući iz puške ispraznio prvi okvir, te da je svjedok K3 čuo da ga optuženi Sarajlić mijenja, te „škljocanje“ i onda nastavak pucnjave iz drugog okvira. S obzirom na takve okolnosti, kao i na činjenicu o položaju stradalih u kojem su ih našli svjedoci koji su naveče došli da pokupe tijela, ni za ovo Vijeće nema dileme da je optuženi ispalivši u stradale veći broj hitaca, uspio da ih sve liši života kako je opisano i kako to opisuje svjedok K3.

147. Također, odbrana se poziva na iskaze svjedoka Raške Haskića, Hidajeta Sivro, Ejuba Džidića i Muamer Tarahije, Fadile Krehić, Mirsada Krehića, Zeira Ahmića, Muhamed Mujezinović, koji opisuju da su vidjeli povrijeđenog Sarajlića, posebno Zeir Ahmić koji je potvrdio da je Sarajlić bio s njim od jutra do poslijepodne 22.12.1994. godine.

148. Iz iskaza ovih svjedoka, a što je konstatovano pravilno i u pobijenoj presudi, proizilazi da se ranjavanje Raške Haskića zaista desilo na način kako je to opisao optuženi Sarajlić

i kako se ističe u žalbi. Svjedoci Fadila Krehić, Mirsad Krehić, Uzeir Ahmića, Hidajet Sivro, Ejub Đidić i Muhamed Mujezinović su potvrdili da je optuženi sa Haskićem došao do saniteta, te da je i sam imao problema s nogom zbog čega se teže kretao. Međutim, iako nema dileme da je optuženi Sarajlić učestovovao u izvlačenju ranjenog Haskića do stacionara u Počulici, izvlačenje ranjenog Haskića se desilo u jutarnjim satima oko devet sati. Ni ovo vijeće nije moglo prihvatiti tezu odbrane da optuženi Sarajlić nije bio na lokalitetu gdje su HVO vojnici, te da zbog toga nije mogao ni učestvovati u ubistvima.

149. Optuženi je nesumnjivo bio prisutan u prijepodnevnim satima dana 22.12.1993. godine na lokalitetu Šafradina odakle su zarobljeni HVO vojnici dalje sprovedeni prema Počulici. O njegovom prisutvu je svjedočilo mnogo svjedoka i prema tome, odbrana ove dokazane činjenice nije dovela u pitanje tezom o navodnom povrjeđivanju optuženog zbog kojih ne bi mogao da bude prisutan kod odvođenja stradalih vojnika HVO-a prema Počulici.

150. Kada je u pitanju utvrđivanje načina smrti stradalih izgled leševa, odbrana navodi da dr. Ljiljana Pavlić nije mogla vršiti obdukciju već spoljni pregled, a koji po svojoj prirodi ne omogućava pravilno i precizno konstatovanje povreda na način na koji je to moguće u toku obdukcije. Osim toga dr.Pavlić je utvrdila povrede koje nisu nastale od vatrenog oružja i da svi leševi nisu bili iste starosti te ni stepen truljenja nije bio isti što ukazuje da nisu svi stradali u isto vrijeme, te je i ta činjenica ostala nedovoljno utvrđena.

151. Kada je u pitanju utvrđivanje činjenice da su svi stradali ubijeni hicima iz vatrenog oružja, pregled i identifikacija leševa koji su razmijenjeni 01.02.1994. godine, obavljen je spoljni pregled leševa, nakon čega su isti ukopani, odnosno da nije vršena obdukcija koja bi jedino mogla dati precizne odgovore na pitanja o povredama na leševima, sredstvima kojima su iste nanesene, kao i načinu na koje su te povrede nastale.

152. Dokaz koji je korišten u svrhu dokazivanja ove činjenice je Izvještaj o mrtvozorstvu,¹⁴ kao i fotodokumentacija tih leševa,¹⁵ te je u vezi sa stradalim vojnicima HVO čije se lišavanje života stavlja na teret optuženom Sarajliću utvrđeno da su neki od leševa zaista imali određene povrede poput smrskane cijele glave¹⁶, ubodne rane na lijevoj strani grudnog koša u predjelu srca nanesena oštrim predmetom (Ivica Šafran), posjekotine prednje strane grudnog koša (Dragan Gudelj), te veći broj ustrelnih rana na različitim dijelovima tijela¹⁷ kod najvećeg broja identificiranih tijela. Svjedok dr. Ljiljana Pavlić je radila vanjski pregled leševa nakon što su isti dovezeni u salu škole u Vitezu i tokom svjedočenja je izjavila da je išla od leša do leša i vršila spoljni pregled, uz napomenu da ona nije patolog niti je svaki leš detaljno pregledala kako bi ustanovila uzrok smrti. Također, dr. Pavlić je navela i da su okolnosti u kojima je vršila pregled bile su vrlo mučne, tu su se nalazio veliki broj leševa, kao i članovi porodica ubijenih. Dakle, na osnovu navedenog iskaza svjedoka Pavlić jasno je da je tada izvršen isključivo vanjski pregled leševa, koji po svojoj prirodi ne omogućava pravilno i precizno konstatovanje povreda koje su dovele do smrti stradalih. Izuzetak je svjedočenje svjedoka Rahmane Okugić, sestre vojnika HVO Damira – Sulje Zlojića čije je tijelo jedino obducirano 2019. godine, te je tada konstatovano da je stradali zaista imao prostrelne rane na kostima.

153. Dvije rane koje su nanešene oštrim predmetom, kod dva identificirana pripadnika HVO mogle su biti nanešene i nakon smrti ovih pripadnika, međutim to ne isključuje mogućnost da su oba tijela mogla imati i povrede nanešene vatrenim oružjem. Pogotovo kad se imaju u vidu utvrđene manjakosti prilikom vanjskog pregleda tijela nastradalih. Saslušana Dr. Pavlić potvrđuje da leševi nisu okretani niti im je skidana garderoba, dovoljno je bilo da ako se uoči prva rana, pogotovo ako se radi o povredi na glavi, dalje se nije pregledalo tijelo i prešlo bi se na pregled sljedećeg tijela. Stoga se sasvim opravdano može zaključiti da su tijela ubijenih pored rana konstatovanih prilikom vanjskog pregleda leševa, mogla imati i druge povrede koje nisu konstatovane od strane Dr. Pavlić.

¹⁴ T-379.

¹⁵ T-382.

¹⁶ radi se o nastradalim: Marijan Maros, Dragan Gudelj i Stipo Šafran, dokaz T-379 i T-382.

¹⁷ Nastradali: Josip Čalić, Branislav Nikolić, Miroslav Martinović, Josip Šafradin, Damir-Suljo Zlojić i Jerko Miličević

154. Kod nesporno utvrđene činjenice da su tijela iste večeri prevezena na drugi lokalitet i ukopana, da bi nakon nešto više od jednog mjeseca tijela ponovo iskopavana i razmijenjena, sve ove aktivnosti ne isključuju mogućnost nanošenja dodatnih povreda na pojedinom tijelu (povrede glave kod dva tijela).
155. Međutim kada se ima u vidu vremenski slijed svih dešavanja u kontinuitetu i dokazi koji su izvedeni, nesporno se može zaključiti da su 12 pripadnika HVO, nakon zarobljavanja, sprovedeni prema komandi i u jednom trenutku optuženi je rafalnom paljbom lišio života zarobljena lica. Iste večeri su tijela pokupljena i ukopana na drugom lokalitetu. Nije izveden ni jedan drugi dokaz koji ukazuje da je u lišenju života pripadnika HVO učestvovalo neko drugo lice. Stoga i ovo Vijeće prihvata da je jedini mogući i logičan zaključak da su 12 pripadnika HVO lišeni života od strane optuženog, rafalnim pucnjevima iz vatrenog oružja.
156. Odbrana je također prigovorila da nije pravilno utvrđena činjenica u pogledu stradalih zarobljenika Josipa Čalića, za kojeg ističe da je svjedok Hazim Patković izjavio da je tijelo Josipa Čalića lično vidio kod Grobčića, a da je svjedok Vinko Livančić izjavio kako mu je poznato da je tijelo Jerka Miličevića također pronađeno u Grobčiću, a ne u tranšei kod kuće optuženog. Zbog svega navedenog, odbrana tvrdi da nije pravilno utvrđeno činjenično stanje da je optuženi kriv za ubistvo stradalih.
157. U pogledu ovih činjenica, tačno je da su ova dva svjedoka izjavila da su tijela HVO vojnika Josipa Čalića i Jerka Miličevića vidjela na drugim lokalitetima, a ne da su odvedeni iz Šafradinovih kuća, prema kući optuženog Sarajlića.
158. Međutim, s obzirom na brojne druge dokaze, nepobitna je činjenica da su među najmanje dvanaest zarobljenih pripadnika HVO-a iz Šafradinovih kuća, upravo ova dva lica streljana u tranšei pored porodične kuće optuženog Sarajlića.
159. Svjedok Nikica Šantić zv. Pidža, jedini preživjeli sa smjene vojnika HVO u kući Rafaila Šafradina kritičnog dana, izjavio da su sa njim u kući bili između ostalih i Josip Čalić.

Svjedok Ljiljan Ramljak potvrdio je da su među vojnicima HVO koji su tada zarobljeni i izvedeni iz kuće Rafaila Šafradina bio između ostalog i Josip Čalić. Iz materijalnog dokaza Potvrde o okolnostima stradavanja za lica Josip Čalić,¹⁸ proizilazi da su isti bili pripadnici Viteške brigade, te da su stradali 22.12.1993. godine i da je navedeni Čalić bio pripadnik HVO. A da je isti dana 22.12.1993. godine nestao proizilazi i iz Spiska poginulih pripadnika HVO, izdatog od Ureda za odbranu Vitez, koji je uložen kao dokaz T-327.¹⁹

160. O zarobljavanju ovog lica dana 22.12.1993. godine, svjedočio je Jadranko Šafradin, koji je dvogledom iz Crne kuće gledao prema Šafradinima, te je vidio kako njegov rođak Ivica Šafradin izlazi iz Rafailove (Šafradin) magaze, kako skida rukavice i odlaže pušku kod šupe i nabraja da ih je bilo desetak, među kojima nabraja i Josipa Čalića. Ovakav tok događaja proizilazi i iz iskaza svjedoka Žarka Šafradina. Ovo je dodatno potvrđeno i iz pročitano g iskaza svjedoka Ilije Šafradina koji spominje i Josipa Čalića, te dodatno navodi mu je otac bio Marijan Čalić, da je živio sa njegovom nevjestom, te kako su svi bili generacija. Također, svjedok Reuf Šehaganović navodi da je kritične prilike u tranšei pored kuće Džeme Sarajlića vidio mrtve ljude i da je kasnije saznao da je među tim leševima, između ostalih, bio i Josip Čalić zvani Poštar, koji mu je prethodno pomogao da izađe iz Viteza.

161. Kada je u pitanju stradali Jerko Miličević, svjedok Vinko Livančić je izjavio da je Jerko Miličević kojeg je poznao bio na liniji kraj Grobčića i da je tu poginuo. Međutim, brojni dokazi su izvedeni koji upravo potvrđuju tezu optužnice da je oštećeni Jerko Miličević bio među zarobljenim vojnicima HVO-a koji su stradali 22.12.1993. godine. To proizilazi iz iskaza svjedoka K-1, čiji je iskaz na glavnom pretresu pročitao i u kojem on opisuje da je među 11 (jedanaest) zarobljenih vojnika HVO prepoznao Jerka Miličevića, svog radnog kolegu iz Viteza koji ga je molio da ga spasi, ali da on nije ništa mogao učiniti. Svjedok K-1 je detaljno pojasnio odakle poznaje Miličevića, te je opisao čak i razgovor koji se između njih odvijao te prilike kada ga je vidio nakon zarobljavanja i prije nego će biti odveden.

¹⁸ T-313 - Potvrda o okolnostima stradavanja na ime Josip Čalić, od 20.01.1996. godine, HVO 92 DP „Viteška“.

¹⁹ Spisak poginulih pripadnika HVO, Ured za odbranu Vitez, ERN broj: 01336440.

162. Također, da je Jerko Miličević kritične prilike bio zarobljen proizilazi iz dokaza T-325 – Potvrde o pripadnosti postrojbi i oklonostima pogibije za Jerka Miličevića, u kom je navedeno da je Jerko Miličević zarobljen u diverzantskoj akciji MOS-a, a njegov leš je razmijenjen 01.02.1994. godine. Da se Jerko Miličević nalazio među pripadnicima HVO-a koji su nestali dana 22.12.1993. godine, a koje je potraživala hrvatska strana, proizilazi iz materijalnih dokaza T-14, T-267, T-270, T-280, T-287, T-327 i T-328,²⁰ a da je njegovo tijelo identificirano zajedno sa ostalim pripadnicima HVO-a koji su nesporno bili u Šafradinovim kućama proizilazi iz materijalnih dokaza T-87, T-329, T-355, T-357, T-359, te T-369.²¹

163. Iz navedenih dokaza, Vijeće se nesumnjivo uvjerilo da je i Jerko Miličević kritičnog dana bio među pripadnicima HVO koji su zarobljeni ispred kuće Rafaila Šafradina, te u tom smislu prigovori odbrane nisu osnovano doveli u pitanje zaključak u pogledu ove činjenice.

164. S obzirom na sve nevedeno, ni po ocjeni ovog vijeća, žalbeni prigovori nisu doveli u pitanje jasne činjenične zaključke pobijane presude, te je žalba i u pogledu ovog žalbenog osnova neosnovana. Suprotno žalbenim prigovorima, prema ocjeni ovog Vijeća, prvostepena presuda je jasna u pogledu argumentacije koja je data za svaku

²⁰ T-14- Izvješće o izvršenoj razmjeni mrtvih tijela od 02.02.1994. godine, HVO, Zborno područje Vitez, Povjereništvo za razmjenu, sa spiskom osoba koje su nastradale 22.12.1993. godine, T-267- Vanredno izvješće, HVO, Viteška brigada, od 22.12.1993. godine, T-270- Prepis, HVO, Zapovjedništvo Viteške brigade, od 26.12.1993. godine, T-280- Dostava podataka, HVO, Zborno područje Vitez, od 21.01.1994. godine, T-287- Dostava izvješća, Centar za ljudska prava Međugorje, Podružnica Nova Bila, od 25.01.1994. godine, T-327- Spisak poginulih pripadnika HVO, Ured za obranu Vitez i T-328- Spisak osoba koje su nastradale 22.12.1993. godine, od 17.02.1994. godine, Služba za razmjenu zarobljenih i drugih osoba HR H-B.

²¹ T-87- Zapisnik o prikupljanju i pokopavanju tijela poginulih bojovnika HVO-a, Armija RBiH, 3. korpus, 325. brdska brigada, Komisija za razmjenu, od 06.01.1994. godine, T-329- Spisak bojovnika HVO sahranjenih 25.12.1993. godine, a koji su identificirani, upućen komandiru OG „Bosanska Krajina“, T-355- Dostava spiska, OG „Bosanska Krajina“ od 27.12.1993. godine, T-357- Spisak identifikovanih bojovnika, 325 bbr, od 05.01.1994. godine, T-359- Spisak poginulih i zarobljenih bojovnika HVO-a, 325 bbr, od 24.01.1994. godine, te T-369- Spisak poginulih, Armija RBiH, 3. korpus, 325. brdska brigada, vojna bezbjednost, od 12.01.1994. godine.

relevantnu činjenicu, posebno u pogledu kredibiliteta svjedoka K3, ali u pogledu odbrane optuženog koja je tvrdila da optuženi nije ni mogao biti tu na predmetnom lokalitetu.

165. Imajući u vidu sve prethodno navedeno, Vijeće na kraju zaključuje da žalba Tužilaštva nije dovela u pitanje pravilne i jasne zaključke prvostepene presude, kao ni činjenična utvrđenja na kojima se zasnivaju.

VI. ŽALBENI OSNOV U SKLADU SA ČLANOM 300. ZKP BIH: ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI

A. STANDARDI ZA ODLUČIVANJA PO ŽALBI

166. Žalba na odluku o kazni može se ulagati po dva različita osnova, kako to predviđa član 300. ZKP BiH.

167. Žalba na odluku o kazni može se, prije svega, uložiti na osnovu toga da pretresno vijeće nije primijenilo relevantne zakonske odredbe prilikom odmjeravanja kazne. Međutim, apelaciono vijeće neće preinačiti odluku o kazni samo zbog toga što pretresno vijeće nije primijenilo sve relevantne zakonske odredbe, već će apelaciono vijeće preispitati odluku o kazni samo ako podnosilac žalbe pokaže da je propust da se primijene sve relevantne zakonske odredbe doveo do nepravilne presude. Ako apelaciono vijeće smatra da je došlo do nepravilne presude ono će utvrditi odgovarajuću kaznu na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog od strane pretresnog vijeća i pravilno primijenjenog zakona.

168. S druge strane, podnosilac žalbe može osporavati odluku o kazni zbog toga što je pretresno vijeće neprimjereno iskoristilo svoje diskreciono pravo prilikom utvrđivanja odgovarajuće kazne. Apelaciono vijeće naglašava da pretresno vijeće ima široko diskreciono pravo u utvrđivanju odgovarajuće kazne, pošto je pretresno vijeće u poziciji da najbolje može odmjeriti i ocjeniti dokaze izvedene na glavnom pretresu. Shodno tome, apelaciono vijeće neće remetiti analizu pretresnog vijeća o otežavajućim i olakšavajućim

okolnostima kao ni težinu koja je data tim okolnostima, osim ako podnosilac žalbe ne pokaže da je pretresno vijeće zloupotrijebilo svoje široko diskreciono pravo.

169. Naime, podnosilac žalbe mora pokazati da je pretresno vijeće dalo težinu nebitnim i irelevantnim pitanjima, da nije dalo težinu ili dovoljno težine relevantnim pitanjima, da je napravilo očiglednu grešku u odnosu na činjenice na koje je primijenilo svoje diskreciono pravo ili da je odluka pretresnog vijeća bila u tolikoj mjeri neopravdana, ili jednostavno nepravedna, da apelaciono vijeće može izvesti zaključak da pretresno vijeće nije koristilo svoje diskreciono pravo na primjeren način.
170. Apelaciono vijeće uzima u obzir da pretresno vijeće nije obavezno da posebno obrazlaže svaku otežavajuću i olakšavajuću okolnost. Ako je apelaciono vijeće uvjeren da je pretresno vijeće razmatralo te okolnosti, ono neće izvesti zaključak da je pretresno vijeće zloupotrijebilo svoje diskreciono pravo prilikom utvrđivanja odgovarajuće kazne.
171. Branilac optuženog Sarajlića pobija prvostepenu presudu i zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji navodeći da nije opravdano za ovo krivično djelo, izreći maksimalnu krivičnopravnu sankciju. Također se ističe da se u konkretnom slučaju radi o osudi za povrede međunarodnog prava, gdje su tjelesne i duševne patnje oštećenih, već inkorporirane u biće krivičnog djela Ratni zločin protiv zarobljenika, se te ista okolnost vrednuje dva puta. Branilac smatra da optuženog zbog toga, treba blaže kazniti.
172. Ocjenom žalbenih prigovora, Vijeće nalazi da je žalba u ovom dijelu osnovana i to iz sljedećih razloga.
173. Imajući u vidu da je prvostepeno vijeće u konkretnom slučaju našlo opravdanom primjenu preuzetog KZ SFRJ, isti je valjalo primjeniti i u postupku odmjeravanja kazne, pri čemu je prvostepeno vijeće bilo u obavezi kretati se u rasponu kazni koje su propisane odredbom člana 141. preuzetog KZ SFRJ za krivično djelo za koje je optuženi Almir Sarajlić oglašen krivim, a u skladu sa odredbama kojima su propisana opšta pravila o odmjeravanju kazne (član 41. preuzetog KZ SFRJ).

174. Za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ, propisana je kazna zatvora najmanje pet godina ili smrtna kazna. Međutim, imajući u vidu praksu Ustavnog suda BiH u vezi primjene preuzetog KZ SFRJ u predmetima ratnih zločina (izuzetak se odnosi na Zločine protiv čovječnosti iz člana 172 KZ BiH) i nepostojanja smrtne kazne, odredbom člana 38. stav 2. KZSFRJ propisano je da za krivična djela za koja je propisana smrtna kazna sud može izreći i zatvor od dvadeset godina". S obzirom na navedeno, maksimalna kazna za predmetno krivično djelo kada više nije moguće izreći smrtnu kaznu, jeste kazna zatvora od 20 godina.
175. Ovakav stav potkrijepljen je i odlukom Ustavnog suda BiH u predmetu Miroslava Vujanovića (Odluka broj AP 656/04 od 13. septembra 2005. godine) kojom je iznesena tvrdnja da Vrhovni sud RS nije proizvoljno primjenio zakon kada je zaključio da je kazna zatvora od 20 godina bila propisana kao posebna kazna, te da nije predstavljala supstitut za smrtnu kaznu.
176. Vijeće je dalje slijedeći pravila za odmjeravanje kazne predviđena članom 41. KZ SFRJ, pri tome imajući u vidu i zakonski okvir kazne propisane za ovo krivično djelo, cijenilo i sve relevantne okolnosti konkretnog slučaja. Iako se vijeće slaže u dijelu argumentacije prvostepenog vijeća kada obrazlaže da okolnosti izvršenja krivičnog djela i nastale posljedice opravdavaju izrečenu kaznu, Vijeće ipak ima u vidu da je kazna zatvora od 20 godina predviđeni maksimum koji je moguće izreći u ovakvim slučajevima i da, iako sama okolnosti krivičnog djela jesu teške i specifične, treba imati u vidu da je izricanje maksimalnih zatvorskih kazne predviđeno u slučajevima poput predmeta sa velikim brojem žrtava ili posebnih načina izvršenja djela ili drugih nesagledivih posljedica koje mogu nastati općenito izvršenjem djela.
177. Vijeće je stoga, ipak imajući u vidu da je izvršenje ovog krivičnog djela za koje je utvrđeno da je optuženi Sarajlić kriv, našlo da kazna zatvora od 15 godina, odražava kako težinu počinjenog zločina, kao i njegove posljedice, te vijeće smatra da će se ovakvom kaznom također, postići svrha kažnjavanja, propisana članom 33. KZ SFRJ.

178. Imajući u vidu sve navedeno, valjalo je preinačiti pobijanu presudu u pogledu odluke o kazni u smislu navedenog, u koju se optuženom ima uračunati vrijeme lišenja slobode od 8.11.2018. godine do 9.11.2018. godine, te vrijeme provedeno u pritvoru od 23.11.2018. godine zaključno sa danom 25.4.2019. godine, kao i pritvor počev od 21.10.2023. godine i dalje.

179. Budući da podnijetim žalbama prvostepena presuda nije pobijana u odnosu na odluku o troškovima postupka, kao i u pogledu odluke o imovinskopravnom zahtjevu, to u tom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmjenjena.

180. U skladu sa svim navedenim, odluka kao u izreci donesena je u skladu sa članom 310. ZKPBIH.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Redžib Begić

ZAPISNIČAR:

Pravni savjetnik

Dženana Deljković Blagojević

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.